AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԻՆ
ՍԻՐԻԱՅԻ ՀԱՄԱՐ 550, ՎԵՑՄԱՍՆԱԿ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ 7, ՎԵՑԱՄՍՆԱԿ 4 ՖՐԱՆՔ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 1933 — 4 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՔ 2.50 Ս.Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Անհե առաւոտ պէտք է քնել բերքիս ճօրհնիճ հասցին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱ.ՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 84 (922)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱՆԸ

Վա՛յ այն ժողովուրդին, որ ազատական ոգորումների մէջ ընկած իր ընտիրների հետ իր կապը կը կտրի եւ իր աղօթքի համար ամէն օր մի նոր աղօթարան կը փնտրի: Ազգային դրօշակը ցեղի միակ ու լուսաւոր աղօթարանն է, որին մեր հոգիները պէտք է դառնան, որպէս առեւածաղիկը դէպի արեգակը... Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Ամէն ազգ ունի իր Ազգային Խորհրդանշանը, որու հանդէպ ցոյց կ'ուտայ գուրգուրանք և պաշտամունք: Ոչ պարտութիւնները կրնան նսեմացնել իմաստն ու մեծութիւնը այդ սրբազան խորհրդանշանին, և ոչ ալ յաղթութիւնները կրնան վոխել ձեւն ու չքեղութիւնը անոր: Սերունդներ կուգան ու կ'անցնին առանց պակսեցնելու իրենց գուրգուրանքն ու պաշտամունքը ազգային այդ սրբազան մասունքին հանդէպ: Անով գալիք սերունդները կը կապուին իրենց նախորդներու ազատագրական պայքարի ճանապարհին ինկող բոլոր հերոսներու հետ:

Դրօշակը, ժողովուրդի մը ամենաթանկագին եւ սրբազնագոյն մասունքն է, որու բարձր ծածանման համար բանակները կը բախին իրար դէմ և բազմութիւններ կը տրամադրեն իրենց կեանքը: Ժողովուրդի մը ամբողջ աւանդութիւնները, նկարագիրը, մանաւանդ ուղղութիւնները ամփոփուած են այդ պարզ նշանին մէջ: Կորովի, քաջութեան, անձնուիրութեան եւ հայրենասիրութեան խորհրդանշանն է այդ ծածանող դրօշակը, որմէ ներշնչուած ուժ եւ հպարտութիւն կը քաղեն հայրենիքի զաւակները:

Հայ ժողովուրդն ալ շատ հին ժամանակներ, հայկական քաղաքակրթութեանց շրջաններուն ունեցած է իր ազգային խորհրդանիշը և գուրգուրանք ու պաշտամունք ցոյց տուած է անոր հանդէպ: Անկախութեան կորուստէն վերջ, մօտ վեց դար հպատակը ապրելով օտար տէրութիւններու, դժբաղդաբար կորսնցուցինք նաև մեր հին խորհրդանիշը:

Վերջին անկախութեան շրջանին, Հ. Հանրապետութիւնը, քերլուած Հայր Ղևոնդ Ալիշանի պրպտումներէն, իբրև ազգային խորհրդանշան ընդունեց մեր այսօրուան եռագոյնը: Հայ խորհրդարանը ինչպէս նաև ժողովրդական բոլոր խաւերը, երկրին մէջ թէ արտասահման, հանդիսաւոր գումարումներ ունենալով, Հանրապետութեան եռագոյն դրօշակը, իբրև մեր ազգային դրօշակը Ամենայն հայոց հայրապետութիւնը օրհնեց և սրբագործեց այդ ազգային խորհրդանշանը, որ կը ծածանէր Մասիսի գլխին, իրականացնելով հայ ամենամեծ հայրենասէրը և մեծ վիպագիր անմահն Րաֆֆիի մարգարէութիւնը.

Արդեօք գալիս է մի օր ժամանակ,
Մասիսի գլխին տեսնել մի դրօշակ:

Երբ կանգնուն էր Հայաստանի Հանրապետութիւնը, ուրեմն, ամբողջ հայութիւնը աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, առանց խտրութեան, երկրպագեց ազգային դրօշակին և գուրգուրանք ցոյց տուաւ անոր հանդէպ: Իրավամբ, Հնչակեան, Դաշնակցական, Լուսաւորչական, Բողոքական, Կաթոլիկ, բոլորը, բոլորը, ճանչցան ու ընդունեցին այդ դրօշը: Երբ Հայաստանի Հանրապետութիւնը տապալեցաւ քէմալական կաններու և բոլշեվիկներու անողոք հարուածներուն տակ, դեռ արտասահմանի մէջ հայ բոլոր յարանուանութիւնները ու կուսակցութիւնները կը ճանչնային զայն:

Բայց, շատ չի տևած, հնորհիւ կարգ մը հակազգային տարրերու գործունէութեանց, ոտնձգութիւններ նշմարուեցան ազգային դրօշակին և հայ ազգային դատին դէմ: Այս ընթացքը ի հարկէ հաւասար էր ազգային դաւաճանութեան, քանի որ պայքարը ազգային իտէալին դէմ էր: Կարելի չէը ի հարկէ Հայաստանի արդի կառավարութենէն և հայ համայնավարներէն սպասել ազգային դրօշակի ճանաչումը, որովհետև ազգն ու հայրենիքը անոնց համար պարապ խօսքեր են և իրենք ստիպուած են ենթարկուիլ Մոսկուայի կարգադրութիւններուն և ճանչնալ անոնց կարմիր գոյնը: Ամէն հայ գիտէ որ այդ կարմիրը ոչ մէկ Ազգային խորհուրդ կը պարունակէ և բոլորովին անհամապատասխան է մեր նկարագրին: Մեր ազգային ու պետական դրօշակն է եռագոյնը:

Շատ ցաւալի է սակայն որ, կուսակցական հակառակութեան պատճառաւ, Դաշնակցութեան հակառակորդները, երբեմն, կարգ մը գաղութներու մէջ, կը հալածեն ոտնակոխ ընել ազգային մեծագոյն սրբութիւնները, իսկ ան ալ մէկն ալ անկասկած ազգային դրօշակն է: Կուսակցական տեսութենէ կուրացած, անոնք կը մոռնան որ եռագոյնը Դաշնակցութեան դրօշը չէ, այլ ազգային նուիրական իտէալներու խորհրդանշանը, ընդունուած ամբողջ հայութեան կողմէ, սրբագործուած Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Հայրապետութենէ և ճանչցուած օտար տէրութիւններու կողմէ որպէս հայ ժողովուրդի ազգային դրօշը:

Ներելի չէ ոեէ խմբակցութեան կամ անհատ որ անարգէ մեր ազգային սրբութիւնները և ձեռք բարձրացնէ վար առնելու համար ազգային դրօշակը, օգտուելով եռագոյնի պաշտպան չեխոսլովակիոյ մեծամասնութենէն, հայ ժողովուրդի չափազանց ներողամտութենէն և համբերութենէն:

Հայ դրօշակը, հայրենակիցներ, հայրենասիրութեան ազատութեան ուխտանշանն է: Առանց անոր անկերպարան է հայը և ստրուկ: Աւելորդ է ըսել ի հարկէ որ կը յարգենք և երկիւղածութեամբ մեր գլուխները կը ծռենք մեր գտնուած երկիրներու դրօշներուն առջև, սակայն չենք մոռնար նաև մեր դրօշը, մեր ազգային սրբութիւնը: Հայ չէ այն որ չի ճանչնար իր ազգային սրբութիւնները: Արիւնով ու սրտով խաթարուած է այն հայը որ ճշմարիտ ու շուկայիք հաշիւներէ դրդուած մեր ազգային եռագոյնը նսեմացնել կը ջանայ: Թոյլ է հոգիով և հատաքով այն հայը, որ զանազան նկատումներով և սխալ տեսութիւններով դէմ կ'արտայայտուի հայկական եռագոյնի ծածանման մեր հանդէսներուն և հաւաքատեղիներու մէջ: Մոռնալ և ուրանալ եռագոյնը, կը նշանակէ անցեալի ստրկութեան շղթաներն վերստին, թաղել յոյսն ու հաւատքը, լքել դիմադրական պայքարի ոգին:

Հայ երիտասարդութեան վահանն է եռագոյնը, որուն համար սերունդ մը ամբողջ իր արիւնը տրամադրած է:

Հայ եռագոյնը ազգային ոգիի կուռակն է, նոր սերունդի դաստիարակն ու ուղեցոյցը:

Պէտք է ծածանի հայ եռագոյնը մեր սրտերուն մէջ, բոլոր ազնուարիւն հայերու հոգիներուն մէջ:

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ

Գերման յայտնի հեթայ գրագէտ Էմիլ Լուդվիկ, որ վերջերս զուիցերիական հպատակութիւնը ընդունեց Գերմանիոյ մէջ պատահած փոփոխութեանց հետեւանքով, «Հիթլեր եւ Մուսօլինի» խորագրով կարեւոր յօդուած մը գրած է, որուն գլխաւոր մասերը կը թարգմանենք «Ազդակի» ընթերցողներուն համար:

Երկար տարի գտնուած եմ թէ Գերմանիոյ և թէ Իտալիոյ մէջ: Որով այդ երկու երկիրներն ալ շատ լաւ ուսումնասիրած եմ: Կրնամ բազդատութիւն մը ընել այդ երկուքի միջև:

Ֆաշիստ վարչութեան Իտալիոյ մէջ ակիզբը շատ աւելի դժուար եղած է, քան Գերմանիոյ մէջ: Նախ իտալացի ները դարերէ ի վեր իրար մէջ վիճաբանելու և պայքարելու վարժուած ժողովուրդ մըն են: Հոն իշխանութեան գլուխ գալու համար հինէն ի վեր տարաձայնութիւն եղած է կուին ու վէճը: Իտալիոյ պատմութիւնը լեցուն է ներքին ապստամբութիւններով և վէճերով:

Մինչդեռ Գերմանիան բոլորովին տարբեր պատկեր մը կը ներկայացնէ այս տեսակէտով: Հոն միայն մէկ անգամ չարդ պատահած է:

Իտալացիները կը սիրեն ազատութիւնը: Իսկ գերմանները կը սիրեն կարգապահութիւնն ու օրէնքը:

Օր մը, Իտալիոյ վարչապետ Մուսօլինիի հետ ունեցած տեսակցութենէս ընթացքին յայտնեցի որ ֆաշիստ վարչութիւնը Իտալիոյ աւելի վայել է քան Գերմանիոյ: Մուսօլինի պատասխանեց.

«Ճիշդ է: Սակայն իտալացիները իրենց մէջ շատ վէճեր ունեցած են: Այդ պատճառով աւելի հեշտութեամբ երկաթէ ձեռքով մը կառավարուիլը»:

Մուսօլինի, այդ պատճառով, երբ կ'ուզէր ֆաշիստ վարչակարգը հաստատել Իտալիոյ մէջ, պէտք ունեցաւ տասը տարի և մեծ ուժերու: Մինչդեռ Գերմանիոյ մէջ ֆաշիստութիւնը ժողովուրդին փոփոխով կազմուեցաւ: Ի հարկէ հոն ալ աշխատանքներ տարուած են, սակայն գոնէ ժողովուրդին կէսը առանց այդ աշխատանքներուն ալ կողմնակից էր Մուսօլինին, սակայն, երբ 1922ին կ'ուզէր Իտալիոյ մէջ յեղափոխութիւն յառաջացնել և ֆաշիստ վարչակարգը պարտադրել, իր հետ միասին երկու երեսփոխաններ ունէր:

Ուրիշ պարագայ մ'ալ, գերմանները աւելի դիւրաբեկնան ֆաշիստ դառնալ, քան որևէ ազգ. որովհետև աշխարհի ամենալաւ կազմակերպուած ժողովուրդը Գերմանիան ունի: Գերմանիոյ մէջ հարիւրաւոր կազմակերպութիւններ, ակումբներ, ընկերակցութիւններ կան, որոնց պատկանող գերմանները երկնային աշխատանքի և անզուգական կեանքի վարժուած են: Այդ կազմակերպութիւնները հնազանդ են իրենց պետերուն և ղեկավարներուն եւ կը կառավարուին ազգակի անոնց կողմէ: Մուսօլինին, Իտալիոյ մէջ, ֆաշիստ վարչակարգը հաստատելու համար, ստիպուեցաւ նախ կազմակերպութիւններ ստեղծել, ակումբներ հիմնել, ընկերակցութիւններ յառաջացնել, իսկ Հիթլեր այդ բոլորը գտաւ պատրաստ: Գոյութիւն ունէին արդէն Գերմանիոյ մէջ հրաշալիորէն կազմակերպուած, գործունեայ և կարգապահ կազմակերպութիւններ:

Գերմանները միշտ հպարտութիւն կ'զգան կայսրի մը հպատակը եւ կառավարութեան ու երկրին քաղաքացին ըլլալնուն համար: Հպարտ կ'զգան իրենք զիրենք որ եկեղեցիի մը անդամներն են: Հիթլեր չի կրնար հաւատարիմ Մուսօլինիի իր անհատական կարողութեան տեսակէտէն: Սակայն իր կուսակցութիւնը կրնայ հաւատարիմ համայնավար կուսակցութեան ուսմունքի մնալ:

Հիթլերի համար դիւրին է նաև ժողովուրդի մէջ գրգռութիւն յառաջ բերելու գործը: Որովհետև գերմանները սոսկալի պարտութիւն մը տեսան այդ պարտութեան պատասխանատուները ոչ հրեաներն են և ոչ ալ համայնավարներ: Իր հակառակորդներուն անդադար տեսիլօրէն զօրաւոր ըլլալը պատճառ եղաւ Գերմանիոյ դժբաղդութեան:

Մուսօլինին իր նախորդները կրնայ մեղադրել Ֆիւումէն կորանցուած ըլլալնուն համար: Որովհետև իտալացիները ընդհ. պատերազմին երկու մեծ հոգմաստեր գրաւած էին: Հիթլեր Գերմանիոյ կորսնցուցած հողամասերը չի չեղով եւ ցոյց տալով կրնայ ինքզինքը գիտցող եւ արժանապատուութիւն ունեցող ժողովուրդ մը չարժման մէջ դնել եւ այդ հողամասերու վերագրաւումին համար հաւատք եւ յոյս ներշնչել: Եւ այդ յոյսն ու հաւատքը ժողովուրդին վրայ հրաշալի ազդեցութիւն կրնայ թողուլ, ուժեղացնելով կազմակերպութիւնը:

Մուսօլինի, Փարիզի մէջ, դաշնակից պետութեանց կողմէ չատ զէշ վերաբերուելնուն արժանացող Իտալիոյ, աշխարհի վրայ նոր դիրք տալու պատասխանատուութիւնը ստանձնեց: Իսկ Հիթլեր 14 տարուան սրկողին մեծ գրժուարութեամբ հաստատած պետական չէնքը կատարելու եւ ամրացնելու աշխատանքին լծուած է:

Ֆաշիստ վարչակարգի ամենաթունդ հակառակորդն անգամ, Մուսօլինիի օրօք պետական մարդ ունեցած առաւելութիւններուն հանդէպ գնահատանքի զգացում միայն կրնայ ունենալ: Մարդ մը որ 10 տարիէ ի վեր այնքան հիմնալի կարգապահութեամբ և խաղաղութեամբ կը կառավարէ իտալացի ժողովուրդը, որուն կռնատան, անկարգապահ և վիճող նկարագիրը աշխարհին ծանօթ է:

Իսկ Հիթլեր այն տեսակ ժողովուրդ մը կը կառավարէ որուն կէսէն աւելին կառավարուելէն եւ հնազանդելէն հաճոյք կզգայ: Մուսօլինին առաջին օրերուն, հակառակորդներու և ընդդիմադիրներու կողմէ յարատեւելիք հանդէսական ապստամբութեան մը դէմ պատրաստի չէր: Հիթլեր իր ձեռքը զանուած ուժը սիմիսկսաւ դաշնակից պետութիւններու հետ իր ունենալիք պայքարի միջոցին կըրնայ կորսնցնել: Ներքին ապստամբութեան, անհնազանդութեան կամ վէճի ոչ վախ եւ ոչ ալ հաւանականութիւնը կայ Գերմանիոյ մէջ:

Գերման ժողովուրդը իրականին մէջ միւս ազգերէն աւելի զինուորական ոգի ունեցող ժողովուրդ մը չէ: Միայն թէ ան կարգապահութիւնը կը սիրէ չատ: Որովհետև կը մտածէ: Որովհետև Գերմանիոյ մէջ ամէն մարդ հրաման առնող կամ հրաման աւելի վիճակի մը մէջ կը գտնուի, եթէ գերման հանրապետութիւնը բանակներով, ռազմանաւերով, զրահապատներով զբաղուած է, պատճառը միլիոնաւոր գերմանները չհեղու նպատակ է: Ուրիշ ուղղութեամբ եւ ուրիշ ընթացքով գացող կառավարութեան մը տեսակցացուիին եւ յաղողութեան գերման ժողովուրդը չէր հաւատար:

Մինչև անգամ եթէ Հիթլեր Մուսօլինիի պէս պատերազմին առջեւը անցնելու ճիգը վտանգ, գերման ժողովուրդը վեթարին զինուած օրն անգամ խաղաղութիւնը չի կրնար պաշպանել: Ինչպէս որ Վիլհելմ երկրորդ իր ճառին մէջ միշտ կրկնած եւ ծայրայեղ կը տեսնուէր, սակայն չատ կը վախնար պատերազմէն եւ միշտ կզգուշանար անկէ: Սակայն, վերջապէս օր մը գայ, որ չի կրցած արգելք ըլլալ զօրավարներուն պատերազմ յայտարարելու որոշումին:

Էմիլ Լուդվիկ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԴՐՕՇԱԿԻ ԽՆԴԻՐ

Եգիպտոսի մէջ, Նուպարեան վարժարանի դպրոցական հանդէսը, վերջը կը վերջանայ մխուր միջադէպով մը: Այդ դէպքին պատճառը հայկական եռագոյնը կըլլայ: Քանի մը վաչխատուներ, և փերեզակներ, որոնք հոգաբարձական դիւականերու տակ երեսն կուգան որպէս Թրքամիտ մխուր դէմքեր, հանդէսի ժամանակ, բեմին վրայ եգիպտական դրօշի կողքին չեն ուզեր որ պարզուի նաև հայկական եռագոյնը: Եւ երբ, քանի մը հայրենապաշտ և յանդուգն երիտասարդներ յանկարծ բեմ բարձրանալով կը պարզեն նաև Հայ Դրօշակը, այն ժամանակ բուռն կըլլայ մեր աղաներու զայրոյթն ու բարկութիւնը: Նոյնիսկ հանդիսականներէն քանի մը մարդիկ, զգուելի մտածումէ կուենանան վիճանալու հոգաբարձուներու ձայնին ու խօսքին և կուզեն լքել սրահը ու դուրս գալ խանգարելով ի հարկէ հանդէսին վեհութիւնն ու ամբողջութիւնը:

Դեռ երկո՞ր պիտի չարունակուի այս կատակերգութիւնը: Դեռ երկո՞ր ժէնք պիտի զգուշութիւնք քանի մը ողորմելիներով որոնց նպատակը օ՛չ թէ ազգութիւնը, հաւաքականութիւնը և հայրենիքն է, ապա զիրենք հետաքրքրող մրակ առարկան նիւթն է, երեսուն արծաթը:

Դեռ երկո՞ր պիտի մենք բանակռիւ, սին և անօգտակար վէճի բռնուինք կարգ մը եղկելիներու հետ, որոնք թատրերին չըրածը կուզեն լրացնել, որոնք կը կամենան խաղալ մեր ժողովուրդին զգացուին, հոգիին և արժանապատուութեանը հետ:

Ո՛վ են այդ մարդիկը և ի՛նչ կուզեն, Հայաստա՞ն կուզեն, թող երթան հոն, եթէ իրապէս, անկեղծօրէն զայն կը սիրեն: Համայնավարնե՞ր են իրօք: Ոչ մէկ ըսելիք ունինք, ազատ են իրենց քաղաքական, ընկերային համոզումները, տեսութիւններուն ու կարծիքներուն մէջ:

Բայց մենք երբեք չենք կարող ոտնատել, մենք երբեք չենք հանդուրժեր, որ այդ մարդիկ, այդ խմբերը դէմ կենան հայրենասիրութեան զգացումներուն այն ժողովուրդին, որ իսփիւռ աշխարհի կապրի, թափառական կեանք մը անցնելէ:

Մենք կը կրկնենք, որքան ժամանակ որ մեր գաղթաշխարհի մէջ հայ կայ ու կը մնայ, որքան ժամանակ 800,000է աւելի հայութիւնը կապրի Նէզոէն մինչեւ Սէյն, մինչև Պալքանները, մինչև Նոր Աշխարհ ու մինչև Ջին ու Ժաւային, հայոց հայրենազարկ և տարագիր ժողովուրդը չի կրնար, պէտք չէ որ իր հետ չի պատցնէ այն եռագոյնն ու իր ազգային բոլոր աւանդութիւններն ու իր գոյութեան անմահ խորհրդանիշերը՝ որոնք սուրբ են և նուիրական: Դեռ տարի մ'առաջ, հայկական ուրիշ դպրոցի մը մէջ մենք ականատես կըլլայինք ուրիշ բարբարոս գանդրէնի մը տարնողքարշ արարքներուն: Այդ մարդը մտածել կուտար դպրոցին թատերասրահէն վարդան Մամիկոնեանի, Տիգրան Մեծի, հայկական եռագոյն զինանշանի պատկերները: Այդ մարդը Մայիս 28ին գաղաւանդութիւնները կուզեր որ տեղի ունենան: Անիկա կարգի

չէր որ մեր որբերը ազգային, յեղափոխական երգեր երգեն:

Ո՞ւր պէտք է վերջանան մեր իրականութենէն ներս սպրդած այս զզուելի հոգիներուն, հակաազգային, հակամարդկային սև արարքները:

Այդ պզտոր հոգիները չե՞ն գիտեր մի՞թէ, որ մենք իրենցմէ աւելի կը սիրենք և կը գուրգուրանք ներկայ հայրենիքի և անոր ժողովուրդին վրայ: Աւանդ չե՞ն գիտեր, որ եթէ պէտք ըլլայ կամ եթէ ժամանակը գայ մեր փոքրիկ հայրենիքին համար ռազմադաշին վրայ արիւն թափողը առաջին անգամ մենք ենք, մենք պիտի ըլլանք:

Աւանդ, այդ պզտիկ հոգիները չե՞ն ժամեր երբևիցէ, որ ներկայ եռագոյնը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ մեր զարերու գերութեան խորհրդանիշը, Արտաշատի, Երուսաղէմի, Տաճ—Արծրունի դաշտերուն վրայ իյնող հազարաւոր ժարտիկ երիտասարդներու, հայ զինուորներու թափած ծովերով, ծովերով արեան գինն է քանկագին, անգին:

Ինչո՞վ պէտք է լաւ քաղաքացիներ, լաւ մարդեր, լաւ հայեր պատրաստել: եթէ ազգային մեր բոլոր արժէքները մենք զոհենք յանուն եսասիրութեան, դաւաճանութեան յուզայականութեան, ապա, այն ժամանակ ինչո՞վ, ինչպէ՞ս սերունդներ պէտք է պատրաստենք, ոգի հանենք:

Կը կրկնենք, քանի կուշանայ մեծ վեհապարծը, քանի կերկարաձգուի դանդաղաժային ներգործը, դաւաճանութիւն է, ամենասմարդկային և աննեղութիւն է դէմ կենալ արտասահմանի մէջ ցեղը ցեղ պահող մեր բոլոր ազգականներուն:

Հաւատալի են մեզ համար այն քանի մը մտաւոր հայ ազատագրչ և հայրենասէր արի երիտասարդները, որոնք քաջութիւնը, քաղաքացիական ազնիւ պարտականութիւնը կանչեան ճակատ առ ճակատ գալու կարգ մը Բրքաբոյ մարդոց, որոնք կուզեն անպատուել անարգել ու նախատել ցեղի մը հոգին, տեղ չի մաւով փառաւորապէս օտար դրօշակներու կողքին նաև մեր եռագոյնին: Ոչ թէ «Հայաստանութիւն» ապա պարծանք է հայկական դրօշակը ազգին, դպրոցական հանդէսի մը մէջ:

Քանի՞ մենք ունինք այսպիսի երիտասարդներ, որոնք պարզելով օտար դրօշակներու մոտ նաև մերինը եւ անոր մոտ կը կենան արի պէս, հաւատացէք որ այս ժողովուրդը չի մեռնիր, չի ձուլուիր և դաւաճաններն ու դաւադիրները իվերջոյ կը կորսուին, կը քաշուին իրենց գեհենքարշ և ախո՜ր պատեհանները մէջ:

Ծօգքը, հիմա, հայոց նոր երիտասարդութիւն, քեզի՛ կը պատկանի, դուն վերջ պէտք է առ մէկ անգամ ընդմիշտ դարերու մեր օտարկամութեան:

Դուն պիտի պաշպանը կանգնես հերոսական նախանձախնդրութեամբ բովանդակ աշխարհի մէջ քու ցեղիդ՝ եռագոյնին, անոր լեզուին, կրօնին, անոր մշակոյթի բոլոր արժէքներուն:

Հայ ժողովուրդը այլևս հասեր է հոն՝ ուր չէ կարելի աջ և ձախ չարժիլ: Անիկա բռնակները վեր, բռունցքները ամուր, գլուխը բարձր և հպարտ, կուրծքը ցցուն վահանի պէս քալազուն, դէպի յառաջ, միշտ յառաջ պիտի չարժի իր հետ պատցնելով ամենուրեք Արմէններու հոգիին բովանդակ խորհրդանիշը՝ Մեր եռագոյնը: Ա. ԱՃԵՄԵԱՆ

ՊՐՆ. ԿԱՆԱՉԵԱՆԻ ՀԱՄԵՐԳԸ

Ժողովրդական բուռն փափաքին վրայ, յայտնի հայ երաժշտագէտ պրն. Կանաչեան պիտի կրկնէ իր երգահանդէսը, ժողովրդական գիներով:

Կարժէ որ ամէն հայ գոնէ անգամ մը ինքնաբերաբար երթայ հոն ծափահարելու հայ նշանաւոր երգահանը եւ վայելելու հայ երգի ամբողջ քաղցրութիւնները:

Հազուադէպ է այս առիթը, հետեւաբար պէտք է օգտուիլ բացառիկ պատեհութենէն:

Հայրենակիցներ, սի՛ փախցնէք առիթը:

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

«ՀԱՅ ԴՊՐՈՑ»

Մենք ունէինք մեր գրական, գեղարուեստական հանդէսները, տեսակ տեսակ չարաթներէն ու օրաթերթերը։ Բայց չունէինք մենք մեր կրթական, դաստիարակչական հարցերու նուիրուած լուրջ օրկանը, թերթը։ Այդ պակասը կը լրացնէ հիմա Եգիպտոսը։

Վերջերս, կը տեսնուի, որ առանձին ժամագլուխին և մասնաւոր հետաքրքրութիւն մըն է սկսեր տեղծուիլ մեր դպրոցական, կրթական նուիրական եւ խիստ փափուկ հարցերու չուրջ։ Ու, ուրախութիւնն ու հպարտութիւնը հոն է, որ այդ կարևորագոյն հարցերով հետաքրքրուողները, ամենէն առաջ իրենք են, հայ ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները։

Սա, մեզ համար փրկարար և խիստ գովելի երևոյթ մրն է։

Ուրիշը մեզի երբեք չէ օգներ և չկրնայ օգնել։

Հայը ինքը պէտք է ամենէն առաջ ոտքի ելլէ, կազմակերպուի և մեր դառնայ իր հայրենի հողերուն։

Նոյնպէս, հայ ուսուցչութիւն, որպէսզի քու վիճակդ բարելաւուի, արպէսզի քու իսկական պատասխանատու վրայ բարձրանաս, պէտք է մէկ անգամ ընդ միշտ դո՛ն տանես քու սեփական ձեռքերուդ մէջ քու իսկ ճակատագիրդ, գործդ։

Պէտք է մէկ անգամ ընդ միշտ ազատագրուիս ջոլ-տղաներու, հաւկթավաճառներու, չոր չիներու սառնացնող քամահրանքներէն։

Ըսել կ'ուզենք, քու նիւթական հարցդ, ժամադրութիւններդ ամէն յետոյ պէտք է ուրիշին չձգես։ Զայն պէտք է բարելաւես քու իսկ ձեռքովդ։

***

Ահա՛, մեր գրասեղանին վրայ են արդէն Եգիպտոսի Հայ Ուսուցչական Միութեան հրատարակած «Հայ Դպրոց»ի երեք համարները, մարտ, ապրիլ, եւ մայիսի թիւերը։

Առաջին անգամ ըսենք, որ ամէն մէկ հայ ուսուցիչ և ուսուցչուհի, նաեւ ժանկապարտիզպանուհի, պէտք է, որ բաժանորդագրուի «Հայ Դպրոց»ին, և չխոստանք տարուն, զայն տարածելու արպէսզի անոր գոյութիւնը լլայ աւելի և ոչ թէ վաղանցուկ։

Գալով «Հայ Դպրոց»ի չորս թիւերուն, ուելորդ է ըսել որ անոնք բոլորն ալ կրթական են, մանկավարժական և ուրնց տակ տորոգրողները յայտնի, երկար փորձառութիւն և ուսման պայծառ ունեցող ուսուցիչներ են։

Համբայքով կը կարգացուին անոր (Հայ Դպրոց) մէջ Վ. Արծրունիի, Ս. Գեղրոսեանի, Գ. Թագաւրեանի, Հ. Ամիրեանի, Տիկ. Արշարունիի, Դոքթ. Մինասեանի, Գայեանի, Շէմսի Ուլյն, մանկավարժական յօդուածները։

«Հայ Դպրոց»ը ի հարկէ նոր է ըսուած հրատարակութիւն և մեծ յոյս ու. նինք, որ ան երթալով պիտի ճոխացնէ իր էջերը, հրաւիրելով իրեն նաև արտասահմանի կարող ուսուցիչներու, ուսուցչապետներու թանկագին աշխատակցութիւնը։

Անիկա պէտք է առանձին սիւնակ բանայ գաղթաշխարհի մեր բոլոր դպրոցներու կեանքին յառուկ։ Պէտք է թղթակիցներու լայն սեղ տայ։

Դարձեալ, պէտք է ներքնական եւ Ասիական դպրոցներու ծրագրին, ուսման և դպրոցական թերթերու մասին լայնօրէն հետաքրքրուի։

Առանձին ուշադրութեամբ պէտք է կանգ առնէ Տորդրային Ռուսիոյ եւ Հայաստանի դպրոցական, մանկավարժական չարժառիներուն, նորութիւններուն առջի։

Մէկ խօսքով, մենք կը գտնենք որ ծանր և խիստ մեծ է գերը «Հայ Դպրոց»ին։ Մենք կ'ուզենք, որ անիկա չի մնաց միայն իր տեղին, միջավայրին վրայ։

ՀԱՅ ՏԱՌԵՐՈՒ ԼԱՏԻՆԱՑՈՒՄԸ

Բազմավեպի խմբագրապետ հայր Ղեոն Փէշիկեան, անդրադառնալով ուղղագրութեան եւ տառերու փոփոխման խնդիրներուն, դիտել կուտայ ծուխի քիւով.—

Հայկական նոր ուղղագրութեան մասին ըլլալով խօսքերնիս, կը համարենք որ օգտակար ըլլայ հոս յիշել թէ Հայաստանի մէջ ձեռնհաս ու պատասխանատու լուրջ անձնաւորութիւններ, արտասահմանեցիներէ եղած արտուէյին վրայ, յայտարարած են թէ, երբ ժամանակին Հայաստանի Գիտութեան եւ Արուեստի Հաստատութեան յանձնաժողովը չրջաբերականի ոճով գաղութի հայութեան կեդրոններուն եւ ձեռնհաս հայագէտներուն քննութեան կը դրկէր «Համագրական ուղղագրական առաջարկներին», միայն Վենետիկոյ Մխիթարեան Միաբանութիւնը եղաւ որ յանձնաժողովի մը ձեռքով իր կարծիքը յայտնեց լրջօրէն։

Ցետոյ, թէ՛ Մեսրոպեան ուղղագրութեան դառնալ կարելի չէ եղած որոշ հաւանականութիւն գոյացած չըլլալուն համար անոնց միջեւ՝ որոնց յանձնուած էր Հայաստանի մէջ նոր ուղղագրութեան քննութիւնը (անդուլա Աճառեան, Աճէմեան, Ղափանճեան և Մալխասեանէ կազմուած յանձնաժողովի անդամները կ'ակնարկէ)։

Գալէ ոմանք միամտութիւն համարեն, ըսելս, համախումբ դիմում մը, վերստին հաստատելու Մեսրոպեան հարազատ ուղղագրութիւնը, ո՛չ ուշ է եւ ոչ աննպատակ։

Կարգ բանիս կը թելագրէր զբաղիլ հայ տառերու բարեփոխութեան հարցով որ գրական հրապարակն է բռներ այս օրերս։ Սակայն ուղղագրութեան դառնալ չկամեցանք, մեռեալ տառերու փոփոխութեան հարցին դիմելը պիտի նմանէր ճիշդ ջուրէն տարուած ջրաղացին չափ-չափ փնտռել։ Ցամենայն դէպս այժմէն կրնանք ըսել թէ անտեղի է նախ այն կարծիքը որ կը ձգտի հայ տառերը լատինացնել, և աստիճանները վերածել (ը. պ. փ. ևն.)։ Գրոց գիւտի պատմութիւնը արձանագրած է ձախողանքը զոր ունեցաւ Մեսրոպ առաջին հասեալ փորձին մէջ, ուր հաւանօրէն կամ հին չրջանէն մնացած հայ անբաւական տառեր, կամ յունարէն 22 եւ կամ նման և նոյնքան թուով տառեր էին կերարկուած, եւ որովհետև անբաւական էին հայ հնչուներուն և բառակերտութեան, Ս. Մեսրոպ այդ թերին զարմանեց յատելտածով այն գրերուն, որոնք կը պակսին յոյն-լատին այբուբենին մէջ (22 տառել 16)։ Թողած ուրեմն մեր այբուբենը, որ կատարելագործումն է յոյն-լատինին, մեր այբուբեր, որ ժամանակին մէկէ աւելի գրեր է փոխ առած ոտս լեզուին, անդամաել զայն դիմելով լատինին, ուղղակի քանդել եւ աւերել է Ս. Մեսրոպի հոյակապ եւ բազմանչելի գործը որ ներդաշնի գիտնականներն անգամ կը զարմացնէ։

Նուազ բայց նորէն ծանրակշռելի է միւս ձգտումն ալ, որ կը փորձէ դառնալ երկհնչեայ ձեւին, քանի որ այդ պարագային ընթերցումը պիտի դժուարի- վերցուելով մեծաւ մասամբ գերու վերամբարձ եւ վայրկեան մասերը, որոնք կը դնեն զանազանութիւն, եւ այդպէս հայերէնն լեզուն համեմատաբար աւելի դիւրընթեռնելի կ'ըլլայ քան ոտսերէնն եւ յունարէնը, ինչպէս նաև լատինագիր բոլոր լեզուները։ Մեր բոլորգրի ներկայացուցած դժուարութիւնները ապագրական եւ այլ տեսակէտներով, անշուշտ կը կարօտին բարեփոխութեան մը, որ սակայն ուրիշ գծով պէտք է դարմանել, առանց ծայրահեղութեանց դիմելու, որու մասին յաջորդով մանրամասնօրէն։

Անիկա պէտք է տարածուի, յայնտնայ և ըլլայ ընդհ. օրկանը դպրոցական խարհի մէջ մեր բոլոր դպրոցներուն ու ուսուցիչներուն։

Այսպէս, «Հայ Դպրոց»ը կրնայ նաև հայ ուսուցիչներու ընդհ. համագումարի մը նախաձեռնողը ըլլալ, յառաջիկային։

Մենք օրագին կ'ողջունենք «Հայ Դպրոց»ի երևումն ու զայն հրատարակող մարմինը։

«ՓՈՒՆՋ ՀԻՆ ԴԻՑԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ»

Սա, փոքրիկ տետր մրն է, որուն մէջ ամփոփուած են քանի մը ոտանաւորներ, գրուած Ե. Ս. Մագիստրոսի կողմէ։ Պէյրութի մէջ է լոյս տեսած այս ոտանաւորներու տետրակը։ Գ. Մագիստրոս, ինչպէս է խիստ դժուարին կալուածի մը մէջ։ Գաղտնիք, դիցաբանական նիւթեր վերցնել և անոնցմով ոտանաւորներ գրել, ամէն մարդու չէ տրուած։

Այդ քանը ընելու և յաղթելու համար հզին ակին պէտք է դասական խոր և կանոնաւոր զարգացում։ Ներչնչումը պէտք է որ ըլլայ հարազատ և անկեղծ։

Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԿՏԱԿԻ ՄԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տիկին Սրանուհի Ճակոբեանի կազմը գործադրուած, Միութիւնը կ'ստանայ 30000 Անգլ. ոսկի արժողութեամբ կալուած մր. Միութեան բացառիկ նպատակները։

Բարեգործական դիւանէն կը հաղորդեն մեզ.—

1.— Ցայսմ է թէ ոդբ. Լեւոն Պէյ Ճակոբեան 1920ին Միութեանս յանձնած եր կարեւոր հիմնադրամ մը (21000 Անգ. ոսկի), վեհանձնօրէն գործադրելով իր ճօրը Թագուհ Փաշայի եւ մօրը Տիկին Սրանուհիի կամքը։ Սոյն կամագրամին դիզուած եկամուտներով Սրեւանի մէջ կառուցուեցաւ Խարունի Ճակոբեան Մայրանոցը, որ անգնահատելի ծառայութիւններ կր մատուցանէ, որպես Մանկաբարձական Վարժարան եւս։ Բաց ասթի, ոդբ. Տիկին. Սրանուհի Ճակոբեան Փաշա մեր Միութեան կտակած եր նաեւ իր հարստութեան կէսը. սոյն կտակը իր գալիքին Լեւոն Պէյ Ճակոբեանի մահուրնէ վերջ միայն պիտի գործադրուէր։ Ըստ այմ. Կեդր. Վարչ. Ժողովը վերջին ամիսներու ընթացքին բանակցութիւններ կատարեց հանգուցեալ Լեւոն պէյ Ճակոբեանի ժառանգորդներուն հետ, կտակի գործադրութիւնը լաւագոյն պայմաններով ապահովելու համար։

Արդ, օնարհիւ ժառանգորդներուն եւ իրենց ներկայացուցիչ Տ. Լ. Սերվիչնի կողմէ ցոյց տրուած ազնիւ վերաբերումին, կայացաւ բարեպատեհ հաւաձաղ նութիւն մը, ըստ որում տիկին Ճակոբեան փաշայի Եգիպտոսի մէջ ըողած մեկ առաջնակարգ կալուածը կր դառնայ Հ. Բ. Ը. Միութեան սեփականութիւնը, մի բանի վճարումներու յանձնառութեամբ։ Սոյն կալուածը, որ կը բազկանայ 555 Ֆեդանի մտակեայի հողէ, կր գնուի Սեկին էլ Քոմ (Ղարպիէ), եւ նկատուած է հասութաբեր «ապաւէն» մը, 25-30000 անգլիական ոսկի արժողութեամբ։

Ըստ կտակագրի, ծախերն ու վճարումները գեղչուելէ վերջ, գուտ եկամուտին կէսը պիտի յատկացուի Խարունի Ճակոբեան Մայրանոցին եւ միւս կէսն ալ պիտի գործածուի Միութեան ձեռնարկներուն։

Ինչպես յայտնի է, Տ. եւ Տիկ. Թագուհ փաշա Ճակոբեան եւ իրենց գաւակը Լեւոն պէյ Ճակոբեան արդէն Միութեան Բարեւար Անդամներու պատուոյ ցանկին վրայ արձանագրուած էին, այս նոր ու կարեւոր կտակով անգամ մը եւս կր պանծացուի եւ կր յաւերժանայ Ճակոբեաց բարեյիշատակ անունը։

2.— Կեդր. Վարչ. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշեց հետեւեալ բացառիկ նպաստները եւս յատկացնել, որպէս զի իր ճիրկայ հասոյթները քոյլ կուտան ազգօգուտ կազմակերպութեանց եւս տարածելու իր հայալեռական օժանդակութիւնը։

Կ. Գոլսոյ պատրիարքարանին միջոցաւ Ազգ. Խնամատարութեան, յօգուտ գպրոցականներու եւ որբերու, Անգլ. ոսկի 100։

Պէյրութի Մամլեհյեան քոխախատուրճերու բուժարանին (որուն արդէն տարեկան 110 Անգլ. ոսկիով կր նպաստեմ) եւս անգլ. ոսկի 50։

Թարոցասէր Տիկնանց Ընկ. Ռէճսիի որբանոցին անգլ. ոսկի 50։

Անարատ Ծնութեան Քոյրերու «Ս. Կրասիճի որբանոցին անգլ. ոսկի 50։

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Ցունիս 9ին Հայաստանի գործերու Յան մէջ կազմակերպուած է գրական հաւաքոյթ մը ուր Ս. Զորեանի գրական սեռղծագործութիւններու մասին գեկոյց է տուեր Սուրէն Յարութիւնեան։ Վիճաբանութեան մասնակցեր են յետոյ Վահան Թոթովենց, Վ. Նորենց, Ա. Ոսկերիչեան, Մ. Արմէն, Տ. Խանգադեան, Խ. Այվազեան, Ա. Խոնդկարեան, Մկրտիչեան, Տէմիրճեան, Սիրաս, Աբէյեան, եւ Զուբար։ Ամենէն յետոյ խօսք է առեր Ս. Զորեան եւ մասնաւորաբար տեղեր է խորհրդային գործերու կամ գրականութեան համար Մարտ. Լէնինեան ազխար. հայացքի անհրաժեշտութիւնն ու կարեւորութիւնը։

— Խորհրդային գործերու միութեան կազմակերպչական կոմիտեն Մայիս ամսու վերջերը մեկէ աւելի գրական գեկուցումներ է կազմակերպեր Լենինգրատի (Այեհսանեւրապոլ) գրական խմբակներու եւ հասարակութեան համար։

Մայիս 25ին բանուորական գրական խմբակներու մրացեալ ժողովին մէջ գեկուցումներ են կարդացեր Խորհ. Սարգսեանը։ Ս. Զորեանի «Պրիտակ քաղաքի» մասին եւ Ս. Զորեանը՝ իր գրական սեռղծագործական փորձի մասին։

Մայիս 25ին Խորհրդային թատրոնի մասին գեկուցում մրն էր կարդացեր Տիգրան Հախումեանը։ Այս գեկուցումը կրկնուեր է Լենինգրատի պետական թատրոնի խումբին համար։

Մայիս 27ին Տիկին Զապել Նալբանեան գեկոյց մրն է տուեր Ժողովրդի կեանքը և անոր արտացոլումը գրականութեան մէջ նիւթին։

Այս բոլոր գեկոյցներու ընթացքին յառաջ եկեր մեծ հետաքրքրութիւն եւ խանդավառութիւն թէ գրական խմբակներու եւ թէ այլ ունկնդիր հասարակութեան մէջ։

— Սրեւանի մէջ վերջերս լոյս է տեսած «Երիտասարդ Գրող» գրական, գեղարուեստական ամսագրի առաջին թիւը։

— Հայաստանի շարժապատկերի տասնամեակին լրանալուն առթիւ Ցունիս 10ին հայաստանի շարժապատկերի մեծ սրահին մէջ մեծ հանդէս մրն է կազմակերպուեր։ Ներկայ են եղած պետական, կուսակցական եւ ժողովրդական կազմակերպութիւններու բոլոր ներկայացուցիչները, խօսեր են, այդ հանգիսաւոր հաւաքոյթի ընթացքին կառավարութեան կողմէ Ա. Սրգսկեան, հայկական սինեմայի սնօրէն Իզմուճի, տաղանդաւոր թատերագիր Ա. Շիրվանզադէն, հայ գործիչներու միութեան կողմէ Ն. Զուբար եւ ուրիշներ։

Ալլահվերդիի բանուորական-գրական խմբակը վերջին ամիսներու ընթացքին տեսնագին ծաւալ է տարեր գրական եւ ժողովուրդի յառաջդիմութեան ուղղութեամբ։ Այդ խմբակը կանոնաւոր կերպով կը հրատարակէ իր մեծնագիր թերթը «Պրինձի երգը», կազմակերպած է մեկէ աւելի գրական երեկոյթներ։ Մասնաւոր հաւաքոյթ մրն է կազմակերպեր Ն. Զարեճեան սեռղծագործութիւններուն մասին։

Սրեւանի մէջ կազմակերպուած է գրական հաւաքոյթ մր ուր Ս. Զորեանի գրական սեռղծագործութիւններու մասին գեկոյց է տուեր Սուրէն Յարութիւնեան։ Վիճաբանութեան մասնակցեր են յետոյ Վահան Թոթովենց, Վ. Նորենց, Ա. Ոսկերիչեան, Մ. Արմէն, Տ. Խանգադեան, Խ. Այվազեան, Ա. Խոնդկարեան, Մկրտիչեան, Տէմիրճեան, Սիրաս, Աբէյեան, եւ Զուբար։ Ամենէն յետոյ խօսք է առեր Ս. Զորեան եւ մասնաւորաբար տեղեր է խորհրդային գործերու կամ գրականութեան համար Մարտ. Լէնինեան ազխար. հայացքի անհրաժեշտութիւնն ու կարեւորութիւնը։

ՌՈՒՍ-ՃԱՓՈՆ ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Ճապոն զօր. ցամաք հանուած է Ռուսական հողի վրայ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՄԵՂՄՕՐԷՆ ԲՈՂՈՔԵՑ...

Մոսկուա. «Թաս գործակալութենէն»։— Ցունիս 21ին Մոսկուայի ճափոն դեսպան պրն. Օքամոյեղեց ստահրի փոխ գործավար Սօկօլնիկովի եւ բողոքագիր մը յանձնեց Կրօնօթչի պարահսցին մէջ (Քամչաթքա) տեղի ունեցած դէպքի մասին, որու ընթացքին երեք ճափոն ձկնորսներ սպաննուած են եղեր ցամաքէն արձակուած հրացանի գնդակներով։

Միեւնոյն ատեն դեսպանը խնդրեց որ Փէթրօ Փաւլովսկիի ճափոն հիւպատոսարանի հարստուդարը արտօնուի Թօրիիլաւսուով մը դէպքին վայրը երթալու եւ տեղին վրայ հետեւելու միջադէպը։

Սօկօլնիկով յայտարարեց թէ ոեւէ տեղեկութիւն չունի, բայց եթէ հասատատուի դեսպանին ըսածները, յանձնաժողովը խոստ պիտի պատժուին։ Մեժուեցաւ հարստուդարին մարտանաւով երթալը, եւ երկու կողմերը համաձայնեցան որ հարստուդարը առեւտրական նաւով մը նամբորդէ։ Համաձայնութիւն զոյացաւ նաեւ բնականոն նամբով միջադէպը կարգադրելու մասին։

Աւելի վերջը, սակայն առանց սպասելու հետեւութեանց արդիւնքին եւ ճափոն հարստուդարին ժամանման, ճափոն թորփիլաւսու մը կը մտնէ սովիէթական ջուրերը եւ ցամաք կը հանէ իր զօրերուն մէկ մասը որոնք առանց արտօնութեան հետազօտութեան կը ձեռնարկեն։

Աւսր վրայ, Սօկօլնիկով Ցունիս 26ին նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ ճափոն դեսպանին հետ եւ անոր յանձնեց յայտարարութիւն մը, ուր կ'ըսուի.—

Ցիշուած վայրին մէջ սովիէթական ոեւէ սահմանապահ ուժ չկայ։ Հետեւաբար միջադէպին լուրը մեծ զարմանք պատճառած է սովիէթ կառավարութեան։

Սովիէթ իշխանութիւնը մինչեւ հիմա ոեւէ լուր չունի միջադէպի մասին, բայց եթէ յետագայ զննութեամբ հաստատուի դէպքը, պատասխանատուները պիտի պատժուին։

Բայց սովիէթ կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ խօսիլ բողոքել ճափոնական թորփիլաւսուին ըրածին դէմ ինչ որ իրաւական բացայայտ բռնաբարում մրն է։ Այս դէպքը միեւնոյն ատեն կը դժուարացնէ սովիէթական իշխանութեան հնինութեան գործը։

Սովիէթական կառավարութիւնը չի կրնար իր խոր զարմանքը չյայտնել այն յայտարարութեան համար, որով ճափոնի արտաքին նախարարութիւնը կը հերքէ ճափոն թորփիլաւսուին սովիէթական ջուրերը մտած ըլլալու դէպքը։

Աւելի մեծ զարմանք մը պատճառեց ճափոն մամուլի դիւանքին այն հակասական յայտարարութիւնը, որուն համաձայն Մոսկուայի ճափոն դեսպանը Ցունիս 21ին սովիէթ կառավարութեան հաղորդած է եղեր թէ ճափոն թորփիլաւսուը մտած է սովիէթական ջուրերը։

Սովիէթ կառավարութիւնը չէ սացած այս տեսակ հաղորդագրութիւն մը, եւ բուռն կերպով կը բողոքէ եղած բոլոր վերագրումներուն դէմ։

Հակասովէթ ճակա՞տ կը կազմեն

Մոսկուա Թաս.— Մամուլը երկարօրէն կը խօսի անգլ-ֆրանսական առևտրական համաձայնութեան գերման ծրագրերին, ինչպէս նաև Փօսի այս առթիւ ըրած յայտարարութենէն յետոյ։ Սովիէթական մամուլը հոն կը տեսնէ Անգլիոյ, Ճապոնի և Գերմանիոյ հետաքրքական մէկ մտքեհնայութիւնը, հակասովիէթական ճակատ մը կազմելու համար։

Այսպէս, Կարմիր ասղ կը գրէ.— Փօսի հակապոլշեւիկեան յայտարարութիւնը պեեճախօս կերպով կը լրացնէ Հուիչենպէրկի յիշատակագրերն առաջ բերած գործունէքը։

Իզվեսթիա կ'ըսէ թէ խ. Միութիւնը պիտի հաղորդէ որ իր հողին վրայ ինքն է տէրը և ո՛չ թէ ուրիշներ։

Փրավդա կը գրէ թէ դիպուածով չէ որ այս տեսակ խօսակցութիւններ Լոնտոնի մէջ տեղի կ'ունենան, որովհետև «հոն աւելի նպաստաւոր մթնոլորտ կը տիրէ անոնց փթթումին համար։

ԼՈՑՈ ՏՍՍԱՒ

«ԷՔՕՆՕՄԻԿ»

Ցճախական, առեւտրական, ելեւմտական եւ ճարտարարուեստական տեղեկատուական ամսագիր, խմբագրութեամբ Գր. Գեորգ Սազճեանի.

Գինն հատ մէկ Ցրանց,

Բաժանորդագրութիւն 200 Ս. Դ.։

ՓՈԽԱՆ ՇՆՈՐՀ. ՀԵՌԱԴԻՐ

Գ. Խարունակ Գէյիճեանի եւ Օր. Աննա Գազանճեանի ամուսնութեան առիթ, Թամասկոսեն պ. Արամ Գարագաշեան 100 Ս. Դ. կր նուիրէ Մամլեհյեան բուժարանին, փոխան ծնօրհ. հեռագրի։

Սեռնալ խմբագրութենէս։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՏԿԻ

Տիար Տիգրան Մավիսագալեան եւ Ռուբէն Մավիսագալեան փոխան ծաղկեպատկի 500ականց ս. դ. կր նուիրեն Մամլեհյեան բուժարանին, իրենց հօրեղբօրոջ այրի Տիկ. Հռիփսիմէ Տէր Ճակոբեանի մահուան առթիւ։

Սեռնալ նուիրատուներէն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկ. Սօֆր. Մ. Տաճատեան 100 ս. դ. կր նուիրեն Մամլեհյեան Ազգ. բոխախտանոցին Տիար Ճակոբ Պէզճեանի ընդ Օր. Ալիս Թիւթիւնճեանէ ամուսնութեան առիթ։

Սեռնալ խմբագրութենէս։

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՍՊԻՏԱԿ ԳԻՇԵՐՆԵՐ

ՏՈՍՏՈԵՎՍԿԻ Թարգմ. ԱՐՏԱԿ

— Թէ զիրար ինչպէ՞ս կր սիրենք, կրկնեցի։

Ու կը խորհէի. «Ո՛, Նաչթանքա՛, Նաչթանքա՛, ինչ քսիր, մեր սէ՛րը... ձեռքդ պաղ է, իմինս կ'այրի։ Որքա՞ն կայր ես, Նաչթանքա՛, երջանկութիւնը որքա՞ն կը կարծրացնէ սիրտդ... բայց չեմ ուզեր զայրանալ քեզի դէմ...»

— Նաչթանքա, գիտէք ի՞նչ ըրի այսօր։

— Է՛, ի՞նչ։ Շուտ ըսէ՛ք, ինչո՞ւ այդքան սպասեցիք այդ բանը ըսելու համար։

— Նա՛խ, Նաչթանքա, ձեր յանձնարարութիւնը կատարեցի, տարի ձեր նամակը, տեսայ բարի մարդիկը, յետոյ, յետոյ... տուն վերադարձայ և պառկեցայ։

— Եւ այս է ամէնը։

— Գրեթէ ամէնը, պատասխանեցի սիրտս խռոված, որովհետեւ, կ'զգայի աչքերու լեցուիլը ծիծաղելի արտասուքով։ Մեր ժամադրութենէն չուտ քիչ առաջ արթնցայ, իրստ կանուխեան մէջ՝ չէի քնացած, ժամադակը կայնած էր ինձի համար, և սակայն արթնցայ չտանց ծանօթ, յետոյ մոռցուած, և վերջապէս յիշուած եզանակներ լսելով, ինձի ոնանկ կր թուէր՝ թէ ամբողջ կեանքիս ընթացքին, այդ եզանակը ուզած էր հոգիէս դուրս ելլել, և թէ միայն հիմա...

— Ա՛խ, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդմիջեց Նաչթանքա, բան մը չեմ հասկնար։

— Ա՛խ, Նաչթանքա, պիտի ուզէի ձեզի բացատրել այն տարօրէն զգացումները, յորեցի պղտոտզին ձայնով մը, որ սրտիս խորերէն կուգար...

— Ո՛հ, բաւ է, ըսաւ։

Գուշակած էր։ Ու յանկարծ անսովոր կերպով ծիծաղկոտ և չտախսա եղաւ, բազուկս բռնեց և պահանջեց որ ես ալ խնդամ... կ'սկսէի տրտմիլ։ Ինծի անանկ կը թուէր թէ պէտք կ'ըլլար։

— Ամէն պարագայի տակ, քիչ մը բարկացած եմ ինծի չսիրահարուելնուդ համար... Ա՛խ, գլխէս անցած ամէն բան կրսեմ ձեզի։

— Ժամը տասնմէ՛կ է։

Ծանկարծ կանգ առաւ, գգրեցուց խնդուքը և սկսաւ համրել բառերը զանգակին, որ կը թրթռար ժամակոչ զանգակատան մէջ։

— Ժամը՝ տասնմէ՛կ, ըսաւ, անհասկնալի ձայնով մը, ժամը տասնմէ՛կ։

Անմիջապէս զղջացի չարտաւութեանս այդ տագնապին համար, որ գիս մղած էր իրեն ժամը նկատել ըսելու, իրեն՝ այդքան տրտում։ Ու ես ալ ինքզինքս տրտմած զգացի իրեն նման, չէի գիտեր ինչպէս քաւել մեղքս։ Անոր երկար բացակայութեան պատճառները կը փնտռէի։ ու կր գտնէի։ Ար զէն, նմանօրինակ վայրկեաններուն մարդ սիրով կ'ընդունի ամէնէն աննշանական մանրամասնութիւնները։ Որքա՞ն երջանիկ կ'ըլլանք ներումի նմանզգոյն յոյսէն։

— Այո, եւ տարօրինակ բան, սկսայ խօսիլ տաքնալով և հիանալով փոստարկուհիներուս տարօրինակ պայծառութեան վրայ, Նաչթանքա, գիս ալ սխալեցուիր։ Բայց անչուշտ պիտի չդար... խորհեցէք միայն, հազիւ ձեր նամակը տացած է։ Արդ, զբաղած է, ձեզի պիտի պատասխանէ, ու դուք վազը միայն իր պատասխանը պիտի ունենաք։ Աւելի ծագելուն պէս պիտի երթամ պատասխանը առնել, և անմիջապէս պիտի հասցնեմ... Թերևս տունը չէր ձեր նամակին հասած տակաւին, և կամ, նոյն իսկ տակաւին վերադարձած չէ... ամէն բան կարելի է։

— Այո, այո, պատասխանեց Նաչթանքա, չեի խորհէր այդ մասին, անչուշտ կրնայ ըլլալ չարունակեց հաւաստած ձայնով մը, որ կը մատնէր իր զայրոյթը։ Ահա թէ ինչ պիտի ընէք, վազը պիտի երթաք, կարելի եղածին չափ չուտ, ու եթէ լուր մը առնէք, եկէք անմիջապէս գիտցուցէք... Հասցէս ծանօթ է ձեզի...

Ու յանկարծ այնքան քնքշացաւ, այնքա՛ն այնքան երկչոտօրէն քնքոյշ ինծի հանդիպ... Կարծէք ուշադրութեամբ ժամ կ'ընէր ըսածներուս, բայց հարցուսի մը վրայ լռեց, անդին դարձուց փոքրիկ գլուխը, աչքերուն մէջ նայեցաւ, կ'արտասուէր։

— Դէ՛հ, կարելի՞ է, ինչ ազատութիւն։ Մի լար։

Փորձեց ժպտիլ և հանդարտեցաւ, բայց կզակը կը չարժէր և կուլտքը կ'ելեւէջէր տակաւին։

— Ձեզի կը ժառնեմ, ըսաւ լռութենէ մը վերջ, այնքա՛ն բարի էք որ ես անզգայ պէտք է ըլլամ կարենալ չնկատելու համար։ Ու ձեր երկուքը կը բաղդատեմ գլուխս մէկ ... Ձեզ պիտի նախանձէի, բայց ինքն է որ կը սիրեմ։

Ցպատասխանեցի։ Կարծէք պատասխանի կ'սպասէր։

— Ճիշդ է, թերեւս զինք չեմ հասկնար տակաւին, թերեւս բռնակնալ չեմ ճանչնար զինք, քիչ մը կը վախնայի իրմէ, միշտ լուրջ էր, կր վախնայի որ հպարտ էր, և սակայն գիտեմ որ սրտին մէջ իմինէս ուժեղ ճշմարիտ զգացում կայ, միշտ կը յիշեմ իր բարի, իր վեհանձն նայուածքը, այդ փրկուն երբ իր քովը գացի պզտիկ ծրարովս... Բայց թերեւս իրեն հանդէպ չափազանց համարձակ մը ունիմ։

— Ո՛չ, Նաչթանքա, ո՛չ, պատասխանեցի, տարկա կը նչմարկէի թէ աշխարհի մէջ ամէն բանէ աւելի կր սիրէք զինք, և դուք ձեզի ալ աւելի։

— Ենթադրենք որ այդպէս ըլլայ։ Բայց գիտէ՞ք թէ ինչ կ'անցնի գլխէս։ Ալ իր մասին չեմ խօսիր... ընդհանուր առմամբ կր խօսիմ... ինչո՞ւ գաւազանը մարդն իսկ ուրիշ ներչ բան մը եր պահէ չարունակ։ Միշտ մարկ ափի մէջ, բացարձակ իշխանութիւն մրն է լոկ։

— Դէ՛հ, կարելի՞ է, ինչ ազատութիւն։ Մի լար։

Փորձեց ժպտիլ և հանդարտեցաւ, բայց կզակը կը չարժէր և կուլտքը կ'ելեւէջէր տակաւին։

— Ձեզի կը ժառնեմ, ըսաւ լռութենէ մը վերջ, այնքա՛ն բարի էք որ ես անզգայ պէտք է ըլլամ կարենալ չնկատելու համար։ Ու ձեր երկուքը կը բաղդատեմ գլուխս մէկ ... Ձեզ պիտի նախանձէի, բայց ինքն է որ կը սիրեմ։

Ցպատասխանեցի։ Կարծէք պատասխանի կ'սպասէր։

— Ճիշդ է, թերեւս զինք չեմ հասկնար տակաւին, թերեւս բռնակնալ չեմ ճանչնար զինք, քիչ մը կը վախնայի իրմէ, միշտ լուրջ էր, կր վախնայի որ հպարտ էր, և սակայն գիտեմ որ սրտին մէջ իմինէս ուժեղ ճշմարիտ զգացում կայ, միշտ կը յիշեմ իր բարի, իր վեհանձն նայուածքը, այդ փրկուն երբ իր քովը գացի պզտիկ ծրարովս... Բայց թերեւս իրեն հանդէպ չափազանց համարձակ մը ունիմ։

— Ո՛չ, Նաչթանքա, ո՛չ, պատասխանեցի, տարկա կը նչմարկէի թէ աշխարհի մէջ ամէն բանէ աւելի կր սիրէք զինք, և դուք ձեզի ալ աւելի։

— Ենթադրենք որ այդպէս ըլլայ։ Բայց գիտէ՞ք թէ ինչ կ'անցնի գլխէս։ Ալ իր մասին չեմ խօսիր... ընդհանուր առմամբ կր խօսիմ... ինչո՞ւ գաւազանը մարդն իսկ ուրիշ ներչ բան մը եր պահէ չարունակ։ Միշտ մարկ ափի մէջ, բացարձակ իշխանութիւն մրն է լոկ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱԳՆԱԺԱՄԸ

ՏՕԼԱՐԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԱՆԿՈՒՄԸ

Լոնտոն 1 յունիս.— Անկանոն ելեւէջներէ յետոյ տօլարը երէկ հասաւ իր ամենացած կէտին՝ Ա.ռիւքն 4 տօլար 39 սէնթ մէկ սթերլինի դէմ։ Այս անակնկալօրէն արագ անկումը յանկարծակիի բերաւ՝ ընդհ. ամրապնդումի՞մը համար գերմաղդային ճիգեր թափող Համաշխարհ. Տէտես. Խորհրդաժողովը։ Ոսկեվճարի հաւատարիմ մնացած երկիրներու ներկայացուցիչները, այս օրերուն, յաճախ պնդեցին պ. Մաքտոնալտի մօտ, իր օժանդակութիւնը ստանալու համար ոսկի—չափանիշի ամրացման, կը կարծուի թէ պ. Մաքտոնալտ խոստացած է բարոյական աջակցութիւն, սակայն ցարդ չէ ուզած վերջնական դաշնագրի ենթարկուիլ։

Նիւ—Եորք 1 յունիս.— Ֆրանս. Ֆրանքի կամաւոր արժէքազրկումին մասին շրջող զրոյցներն իսկ չկասեցուցին տօլարի թաւալգլոր եւ յարատեւ անկումը։ Շահագրգռուող ելմտ. շրջանակները անակնկալի եկած են եւ տօլարի տկարացումը կը վերագրեն շահադիտներու մեքենայութեանց։

Եւրոպական պետութեանց ահազանգը

Լոնտոն 1 յունիս.— Տօլարի անկումով ստեղծուած շահադիտութիւնը հիասթափած է ոսկի չափանիշին հաւատարիմ եւրոպական պետութիւնները։ Մէկ կամ բազմաթիւ երկիրներու կողմէ ոսկի—չափանիշի լքուելուն զրոյցները շուտով կը հերքուին պաշտօնապէս։ Ոսկի—չափանիշի երկիրները աղաղակով կը դիմեն պ. Մաքտոնալտին որպէսզի անգլ. դրամատունը համոզէ կայունացման մասին վճռական յայտարարութիւն մը ընէ եւ, ի հարկին, խոստանայ նեցուկ ըլլալ ոսկեվճար դրամադրամիներուն։

Որոշ յառաջդիմութիւն մը կ'զգացուի ոսկի—չափանիշի պետութեանց պատուիրակութեանց եւ խորհրդաժողովի դիւանին միջեւ տեղի ունեցող բանակցութեանց մէջ։

Զրոյց կը չրջի թէ պատուիրակութիւնը նոյն իսկ սպառնացած է խորհրդաժողովը լքել, եթէ սթերլինի կայունացումին մասին, պաշտօնական յայտարարութիւնով մը զոհացուց չտրուի իրեն։

«Լ'Օթէյէր» կը կարծէ զիտնալ թէ, եթէ անգլ. դրամատունը իրմէ պահանջուած հաւատիացումները տայ, Ֆրանս. դրամատունը տրամադիր պիտի ըլլայ հօլանտ. Պելճիա եւ զուիցերիական Ֆրանքը շահադիտական յարձակումներուն դէմ պաշտպանելու։

Սմերիկայի կողմէ կայունացումի մը կարելիութիւնները ուսումնասիրելու համար, բրօֆ. Մօլէց երկարօրէն խորհրդակցեցաւ պ.պ. Հըլ, Ռօքս եւ Վոթ պուրկի հետ։ Այս տեսակցութիւններուն արդիւնքը՝ նախատեսել կուտայ վճռական քայլ մը յառաջիկայ կայունացումի ճամբուն վրայ։

Ֆրանք եւ Ֆլորին կը պաշտպանուին

Լոնտոն 1 յունիս.— Կայունացումի մասին երէկ օրն ի բուն՝ տեղի ունեցող վիճաբանութիւններէն վերջ ոսկի—չափանիշի եւրոպական երկիրները գումարտակներ ժողով մը, որուն հրաւիրուած էին նաեւ Մեծն Բրիտանիա եւ Ամերիկա։

Իսկ մեր աղբիւրները (Հոլանտ) եւ պ. Ժօրժ Պոնէ (Ֆրանսա) մասնաւոր գործունէութեան հետ։ Վիճաբանութիւնները մասնաւորաբար. դաշնագրի արտօնութեան հետ. ոսկի—չափանիշի պահպանումին վերաբերեալ ընդհ. յայտարարութեան մը շուրջ։

Ամերիկա չուզեր կայունացնել

Լոնտոն 1 յունիս.— Կը կարծուի թէ բրօֆ. Մօլէյ պ. Մաքտոնալտին յայտնած է Մ. Նահանգներու անտրամադիր ըլլալը տօլարը ամրապնդելու։ Այսպէս ըլլալով հանդերձ ան յայտարարած է նաեւ թէ Ամերիկա կը հետաքրքրուի չափերու վերաբերեալ եւ չահադիտական ելեւէջները արգիլող միջազգային ազիլով մը, սիաձգմայն, վերսա հաւանելու արժէքազրկումի վերաբերեալ նախագահ Ռուզվէլթի իրաւասութեան։

Անգլիոյ քաղաքականութիւնը ներկայիս կը կրէ միջնորդի մը դերը, կայուն եւ անկայուն դրամ ունեցող երկիրներու միջեւ։

Կը կարծուի թէ եւրոպական խումբի մը կազմութիւնը, եթէ նոյն իսկ Անգլիա եւս մասնակցի, խորհրդաժողովը պիտի առաջորդէ անյաջողութեան։ Ընդհ.ը պատրաստութիւնը այն է թէ սթերլինի կայունացումը, առանց տօլարի ամրապնդումին, պիտի կրնայ ստեղծել հրմակուռնէն աւելի քաոսական վիճակ մը։

Ֆօն Փափէնի անօգուտ ճամբորդութիւնը

Վաթիկանի քաղաք 1 յունիս.— Բայթի փոխ վարչապետ պ. Ֆօն Փափէն այցելեց պետական քարտուղար Քարտինալ Փաչէլլին։ Պ. Ֆօն Փափէն կը թափէ Վաթիկանի հետ միաբանագիր (concordat) մը պաշտպանելու համար։ Վաթիկանը այսքան ալ արժադիր չէ, սրուած սլլալով որ, վերջերս գոյացած Փափէն—Հիթլէր մերձեցումը բաւական երաշխիք մը չի ներկայացներ Հռոմին։ Մանաւանդ կաթոլիկ կեդրոնին յառաջիկայ լուծումին ու պ. Կէօպպէլսի ճառը չատ զէշ տպած են Վաթիկանի վրայ։

Ահա այս պատճառով իսկ սկեպտիկութիւն կը տիրէ հաւանականութեան մը կարելիութեան մասին։

Կաթոլիկ կեդրոնին լուծումը

Պերլին 1 յուլիս.— Կաթոլիկ կեդր. կուսակցութեան կոմիտէն ժողով գումարեց երէկ։ Կը կարծուի թէ կուսակցութեան լուծումը չպիտի ուշնայ։

Քաղաքական շրջանակները ընդհանրապէս կը յամենն թէ կեդրոնական կուսակցութիւնը ինքն իսկ պիտի որոշէ իր լուծումը։ Անոր օրինակին պիտի հետեւին նաեւ բազմաթիւ կաթոլիկ կազմակերպութիւններ ինչպէս «կաթոլիկ ընկերներ» եւ «կաթոլիկ աշխատաւորական դաշնակցութիւնը»։

Փոլթինայի բազմաթիւ կեդրոններուն մէջ, կեդրոն. կառավարութեան հրամանով գրաւուեցան կաթոլիկ ընկերակցութեանց սեփականքները։

Աւստրեգերման վէճը

Վիէննա 1 յուլիս.— Քանի մը շաբաթէ ի վեր, զգալի դիժադարձութիւն մը կը նկատուի Թիրոլի բնակչութեան մօտ, աւստր. գաղափարներուն ի նպաստ եւ հիթլէրականութեան հակառակ։

Այս փոփոխութեան իբրեւ հոյակապ փաստ կրնայ ծառայել առիթ որ տեղի ունեցող հականնթիական ցոյցը, որուն անձամբ կը մասնակցէր վարչապետ Տոլֆուս Թիրոլցի տեղակալի տարազով։

Իր հոյակապ ազդու ճառին մէջ, վարչապետը խստիւ զգուշացուց համակարտներները, մանաւանդ ինպրուքի համալարանը, որ վերջերս հիթլէրականութեան բոյն մը եղած էր։

30 հազար Թիրոլցի երիտասարդներ եւ զինուորն կոչուելէ եկած 60 հազար «Հայվէրներ» կը մասնակցէին այս հակալական ցոյցին։

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

ժողովուրդին բուռն փափաքին եւ խնդրանքին գոհացում տալու համար Պրն. ԿԱՆՍ.ԶԵՆԻ ղեկավարութեամբ կազմակերպուած համերգը կը կրկնուի 5 Յուլիս, 1933, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Հայ Ս. Լեռարանականներու ժողովարանին մէջ։

Գիները խիստ ժողովրդական

Ա. կարգ 40 Բ. կարգ 25

Ձեր տոմսերը ապահովեցէք հետեւեալ տեղերէն.— Գրավաճառ Վ. Ուզունեան, Հ. Ապաճեան, Սարաֆեան Սգբարճ, Մամբրէ Հիսարեան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՐ. ԲՕՆՍՕ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱ՞Յ

Ո՞Վ. ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՄԱՐՈՖԻ ՅԱՋՈՐԴ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Փարիզի «Ժուռնալ» թերթը, իր 22 Յունիսի թիւին մէջ, հետեւեալ տեղեկութիւնները կ'ուտայ Պ. Բօնսօի Մարոֆի կառավարիչութեան յաջանակութեան լուրին առթիւ.—

Մարոֆի ճախկին կառավարիչ Պրն. Լիւսիէնի յայտնի է որ առիթ մը եղաւ պատասխանատու խորհրդակցութիւններ տեղի պիտի ունենան, Պ. Փուանճարէի օրով պատրաստուած օրէնքը կ'որոշէ որ ծխական մը կամ երեւիպոսան մը ամիսէն աւելի չի կրնար դեսպանութեան կամ կառավարիչութեան պատասխան վարել, Պրն. Լուսիէնի որ Յունուար 10ին իվեր Մարոֆի մէջ պատասխանատու էր առանց հրաժարելու ծխականութենէ, ներկայ ամսուան 10ին կը վերչնայ իր պատասխանավարութեան օրդանը։ Պ. Լուսիէնի բարեկամները կը յուսայքն որ այդ օրէնքին մէջ փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ, որպէսզի ան ամբողջացնէ Մարոֆի մէջ իր սկսած բարեկարգութիւնները։ Սակայն կառավարութիւնը ներկայ պայմաններու մէջ չ'ուզեր ոեւէ փոփոխութիւն մտցնել իր օրէնքներուն մէջ։

Այսու ամենայնիւ աճուրդաբար չէ որ Յուլիս 10ին անպայման ուրիշ մը նշանակուի։ Որովհետեւ կառավարիչը, առժամանակեայ կերպով կրնայ մնալ մինչ ամիս օարունակել իր պատասխանը։ Որով հաւանական է որ Օգոստոսին կամ Սեպտեմբերին նշանակուի իր յաջորդը։ Միայն թէ կրնանք ըսել որ նոր կառավարիչը երեսփոխան մը պիտի չըլլայ, այլ բարեկամական հին պատասխանեայ մը։ Փարիզի ոստիկանապետ պ. Շիապ չընդունեց Մարոֆի կառավարչութեան պատասխանը։

Այս պայմաններու տակ, ընդհանուր կարծիք այն է որ կառավարութիւնը պ. Բօնսօն պիտի նշանակէ Մարոֆի կառավարիչութեան, որովհետեւ պր. Բօնսօ Սիւրիոյ մէջ վերջին ապահինան օրդանացման եւ յաջող բարեփոխութիւն մը վարեց եւ խաղաղութիւն պարգեւեց հոն վանաւորեալ երկիրներուն։

Հետագիրները կը հաղորդեն արդէն որ, Մարոֆի նոր կառավարիչին նշանակումը յետաձգուած է պ. Բօնսօի Փարիզ ժամանումին։

Ուրիշ լուր մը համաձայն Թուրիոյ պետական Քօնթ Շամպրօն իր թեկնածութիւնը դրած է Մարոֆի կառավարիչութեան համար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՆՏ

Սուրբ մէջ Մուհամէտ Գահնուլ անուն վաճառական մը, Առեւտրական խառն դատարանի կողմէ սնանկ յայտարարուած է։ Դատարանը բանտարկութեան վճիռ տուած է յիսնայ վաճառականին համար, դատավարութեան ներկայ չի գտնուելուն պատճառաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄՂԿԻՔԻ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, հանը էսաս Իպրահիմ անուն իսլամ հաւատացեալ մը, այօրելու համար մտած էր Գիւրուքի մեծ մզկիքին ներս։ Ադօթքը լսնցնելէն վերջ, տեսաւ որ դրամապանակը բռած է. տաս փնտռեց սակայն չի գտաւ։ Հանը էսաս կը կասկածի իրեն հետ ադօթող երկու անծանօթներու։

ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՆԵՐԸ ՈՒՐԿԷ ԿԸ ԲԵՐԷԻՆ ԱՅԴ ՔՈՅՆԵՐԸ

Մեր ճախորդ թիւով գրած էինք թմրեցուցիչներու մասանեցողութեամբ զբաղուող քնկերութեան մը մասին եւ յայտնած որ ոստիկանութիւնը արդէն յաջողած է ձեռ անցնել անոնց թախտոցներ, Ձերբակալուած էին երեք մասնանեցողներ, երկու վաճառողներ ։ եւ երկու կիներ, որոնք թուղթի ծրարներու մէջ կը լեցնէին քմրեցուցիչները։

Ոստիկանութիւնը յեռ երկար հարցաքննութենէ եւ խուզարկութիւններու կրցած է երեւան հանել բոլոր գաղտնիքները եւ հասկցած որ թմրեցուցիչները փախցուած են Թուրքիայէն։ Համէս Մէմբէ էլ հայկի եւ Ապե իլ Միւթվէլի անուն երկու մասանեցողներ թուրքիայէն առնելով Հայկ եւ Հայկին ալ Գիւրուք կը փոխադրէին այդ թոյները։

Կնճռադրուի սակայն որ, ուրիշ քնկերութիւն մ'ալ կը գործէ ուղղակի Եւրոպայի հետ եւ ճշտիկ, հասնելու այլ մրեցուցիչներ կը բերէ Գիւրուք։ Ամենախոս ճնութիւններ բացուած են եւ կասկածելիներ կը զննուին հսկողութեան ատկ։

Առողջ. կացութիւնը Պէյրութի մէջ

Առողջապահական Ցնօրհնութեան տեղեկագիրին կը հասկցուի որ ամսոյս 19ին մինչեւ 25 Գիւրութի մէջ միայն մէկ տարափոխիկ հիւանդութեան դէպք պատահած է։ 44 մահեր պատահած են այդ 6 օրուան միջոցին։ Անցած տարի միեւնոյն օրջանին մեռած էին 49 հոգի։

ԳԱՅՄԱԳԱՄԻ ՄԸ ԴԷՄ ԳՈՐԾՈՒԱԾ ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամանակին գրած էինք որ Աֆֆարի գայմագամ Բաշիս պէյ Թապպարահ վերայարձակուած գործած էին երեք տեղացիներ՝ Մուհամէտ Սաիթ, Ապտալլա Հալավի եւ Բաղրպ հալավի։ Բրիբօլիի Նախադատաստանին առջեւ տեղի ունեցած էր դատավարութիւնը եւ յարձակող ալաւներ դատապարտուած էին ճակատ ամիս բանտարկութեան։ Ներգոն սակայն այդ վճիռէն դատապարտեալները դիմած էին վերաքննութեան։

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ վերաքննութիւնը Գիւրութի Վերաբեկ Ատեանին առջեւ։ Դատարանը նկատի առնելով որ գայմագամը առաջին անգամ վիրաւորող խօսքեր ուղղած է ալաւներուն, նկատի ունենալով նաեւ այն հանգամանքը թէ պատասխան մը պէտք է հաղարդար ըլլայ եւ օրինակ դառնայ ժողովուրդին, եւ նոյն վճիռը կը բեկանէ եւ 2ական ամիս բանտարկութեան կը դատապարտէ ադաները։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԿԱՄ

Գիւրութի Տամաս փողոցի սկիզբը, Գուրնի մօտ, ատենէ մը ի վեր կարգ մը օճիներ կը շինուին եւ հիմեր կը փորուին։ Ինչպես ասկէ երկու ամիս առաջ տեղի ունեցած էր, դժբաղդաբար միեւնոյն տիւր դէպքը կրկնուեցաւ անցած օարաթ օր։ Կործանուներ երբ խորունկ փոսի մը մէջ իջած հիմերը կը փորէին յանկարծ փլաւ վրայի հողը եւ երկու գործաւորներ մնացին տակը։ Դուրս հանուեցան անոնք յուսահատ վիճակի մէջ եւ փոխադրուեցան հիւանդանոց։

Երկու բանուորներն ալ հաւաճեցի են, Մուհամէտ Սաիթ եւ Մուհամէտ Ալի։

ՇԷՅԽ ԱՋԻԶ ՀԱՁԷՄ

ՖՐԱՆՍԱ ՄԵԿՆԵՑԱԻ

Երէկ Ֆրանսա մեկնեցաւ մեր ժողովուրդի ականաւոր բարեկամներէն Լի բանանի Հանրապետական Կուսակցութեան նախագահ եւ յայնի փաստաբան Շէյխ Ազիզ Հաճէմ, ընկերակցութեամբ կուսակցութեան փոխ նախագահ Աթիլ պէյ Սօլճի։

Մեր թերթի պատապան փաստաբանը կ'իմանանք որ, հաղաքական առաքելութեամբ մը կը մեկնի Փարիզ եւ երկու ամիս վերջ պիտի վերադառնայ Լիբանան։

Ողջերթի համար նաւամատոյց եկած էին բազմաթիւ տեղացի երեւելիներ, կուսակցութեան վարչական խորհուրդի անդամները եւ կարգ մը հայ երեւելիներ։

ՈՉՐԱԳՈՐԾ ՄԸ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԱՅ ԵՒ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Գրած էինք որ Գասթ թաղին մէջ Միսէլ Մեճալանի անուն մարդ մը սպանանած էր Իզգեաքի Արթս անուն մէկը եւ փախած։ Բոլոր փնտռտուքները ապարդիւն անցած էին։ Մինչեւ անցեալ ամիս ոգոգականները չէին գիտեր թէ ան ուր կը գտնուի։

Հետապնդող ոստիկանները սակայն լուր առին որ, Պաս Գիւրութ, Ռօշա օրջանին մէջ, ծովու ալիքներուն մէջ մարդկային մարմին մը կը տարուբերի։ Ծովեզերքի դուրս հանելու համար երբ ժայռերուն մօտեցան, տեսան թուղթ մը, որուն վրայ հետեւեալը գրուած է.

Սիրելի եղբայրներս,

Կը խոստովանիմ որ այս կեանքէն հանդիսի չի կրցայ առնել եւ կը նախընտրեմ մահը. կազատեմ ներողամիտ եղէք։

ՄԻՇԷԼ ՄԵՃՃԱԼԱՆԻ

Դուրս հանեցին յետոյ մարմինը եւ տեսան որ անձնասպանը մէկէն աւելի տարիներ կապած է. լողալ չի փորձելու համար, որովհետեւ ան լաւ լուղոդ մրն էր։ Մարմինը ուռած էր, որմէ կը հասկցուի որ չորս օր առաջ ան անձնասպան եղած էր։

ՁԱՄԲՈՒ ԾԱՆՐ ԱՂԷՏ ՄԸ

ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻ ՄԻՒՍԸ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐ

Երկու Ֆրանսացի սպաներ, որոնք կը պատկանին օդային ուժերու զօրագունդին, մօթօսիքլէթով Բաեագհէն Պայեազիթ երթալու համար ճամբայ եյան անցած հինգշաբթի օր։ Նախուրա հասնելէ վերջ երկար վայրկեան մը կար։ Երբ ինճնաշարժը սուրալով վար կ'իջնէին անկէ, օրջեցաւ եւ գլուխերնուն ձորի մը մէջ։ Սպաներէն մէկը վայրկեանին մեռաւ, իսկ միւսը ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ։

Անձնասպանութեան փորձ հայ երիտասարդի մը կողմէ

Յակոբ Վէհիմեան անուն հայ մը, կը գրէ «Էլ Անուար», 30 տարեկան, անցած ուրբաթ օր ծով նետուեցաւ անձնասպանելու դիտումով։ Սակայն մարդիկ տեսան եւ զայն կիսամեռ վիճակի մէջ դուրս հանեցին եւ փոխադրեցին հիւանդանոց։

Յայտնի եղած է որ այս երիտասարդը երկար տարիէ ի վեր անգործ էր եւ անօթի եւ այդ պատճառով ալ դիմած է անձնասպանութեան։

ՅՕՒՍՓ Ֆ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՕՐ. ԵԼՎԻՐ ԱՐՄԱՆԵԱՆ
Աւուրնացեալք
2 Յուլիս 1933 Գիւրութ

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Կիրակի օր, կէսօրէ առաջ ժամը 11-30ին, «Շամբօլիոն»ով Ֆրանսա մեկնեցան Ն. Վ. Գր. Բօնսօ եւ Տիկին Բօնսօ։ Միեւնոյն օրգեցաւով մեկնեցան նաեւ պարսկասացի դեսպան պ. Մօկրա, Ֆօլճել Պօռէ եւ Սուպիի պէյ Գէրճէք։

Ողջերթի համար նաւամատոյց եկած էին Սիւրիոյ Հաճ. Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ պէյ Ալի Ապե, Վարչապետ Հագգը պէյ Ազմ, Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահը եւ զանազան բարձրաստիճան պատասխանատուներ։

Գ. Բօնսօի բացակայութեան իր գործերը պիտի վարէ պ. Հէլօ։ Իսկ պ.Ռիքլիւ բնդհանուր Քառտուղարի վարչական գործերը, եւ պ. Շօվէլ հաղաքական գործերը պիտի վարէ։

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

1 Յուլիս 1933 Շաբաթ օրը տեղի ունեցաւ այս հանդէսը որուն կը նախագահէր հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Շարլ Տէպպաս. ներկայ էին նաեւ Տիկին Բօնսօ, պ. Սէյիմ Թահլա, ուրիշ բարձր անձնաւորութիւններ եւ հոծ բազմութիւն մը։

21 ուսանողներ օրջանաւարտ եղան որոնցմէ 5ը միայն «տիբլօմ» սացան իսկ մնացած 16ը «սերթիֆիֆա»։

Գ. Գարոյր Սրճեճան որ միակ հայ օրջանաւարտն էր այս տարուան, իր կարգին առաջինը ըլլալով սացաւ պատուոյ նշան մը, 4 գիրեր եւ 12 ու կէս Ս. ոսկի նիացում պատճառելով ներկաներուն, որոնց գրեթէ բոլորը արաբներ էին։

Գր. Գարոյր Սրճեճան երեբարական ճի դի մասնագէտ տիբլօմ սացաւ։

Մեր ծնորհաւորութիւնները։

ՄԵՂՎԼՈՒԻՏ ՏՕՆ

Մահմետական հանդիսին, յառաջիկայ չորեքշաբթի 5 Յուլիս, պիտի տօնի Մեղվլուի (Մարգարէի ծնունդը)ը։ Լիբանանի հանրապետութեան Միւֆթին, ազդ մը հրատարակելով, այսպէս ճոդած է յիշեալ տօնին բուականը։

ՍՄ.ԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

3 ՅՈՒԼԻՍ 1933

		Ս. Դ.
Սգիպտ.	բրթադրմ.	440.50
Անգլիկ.	»	429
Տօլար	»	98
Թրխական	»	59
Գաճ Օթթօման		138
Իթալական Լիր 100		620
Ցունական Տրախմ 100		70
Անգլ. ոսկի		620
Ֆրանս.	»	493
Օսման.	»	552.50
Արծաթ մհճիթ		21

Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆր. 609
» » Բ. » 320
» » Գ. » 307

Սնձերեան եղբարք Բիւ Ֆօնս Բէյճֆօճ՝ 6-19

կակաչան նպաստակը, բառերը նուաղեցան իր շրթունքներուն վրայ, աւելի մտերիմ էր իր խօսակցութիւնը կարծես կը վախնար որ ուրիշներն ալ կը լսէին զինքը այդ հսկայ չէնքին մէջ, կ'ուզխատէր հասկցնել ծովակալին թէ առանձին էին իրենք։ Սիկարէթի ծուխին ետեւը ծածկուած էր անմեղուկան հրաւէրը անոր նայուածքին։

— Այդ բոլորը չատ հիանալի է իսկապէս, բայց կ'ենթադրեմ որ չափէն աւելի մեծ գնահատում մըն է որ կ'ընէք իմ քաղաքավարութեանս համար։ Կրնայի՞ տարբեր բան մը ըլլալ, Տիկինը այս բոլոր անհանգստութեանց ենթարկելէ յետոյ։

— Հետեւաբար պարոնը որ և է առարկութիւն չունի և կրնամ Սավոյ փոխադրուիլ...

— Կարծեմ կարելի է կարգադրութիւն մը ընել այդ մասին։

— Պարոնը չափազանց կենցաղագէտ է։

Ծովակալը չեշտեց «կարգադրութիւն» բառը և չարունակեց.

— Ամերիկացի պարոն մը կայ որ ճիշդ այս միջոցին կը բնակի Սավոյ պանդոկը։ Պատճառներ ունիմ խորհելու թէ անիկա ծագումով Գերմանացի է, քանի մը տեղեկութիւններ կուզեմ ունենալ իր մասին։ Դուք հիմա ըսիք որ բարեկամ չունիք Լոնտոնի մէջ։ Եթէ կ'ուզէք Սավոյ ընակիլ, անկասկած կրնամ ձեզի ներկայացնել անոր, կ'ըսեն թէ չատ համակրելի մէկն է։

— Անունը ի՞նչ է, պարոն։

Անսպասելի էր այդ հարցումը։ Ծովակալը կեցաւ քանի մը վայրկեան ու յետոյ բացատրեց թէ չեն կրնար տալ անոր անունը մինչեւ որ լսեր իր որոշումը այդ յանձնարարութեան մասին։

— Հրեաութի՞ւն պիտի ընեմ...

ձեզ անոր ծիծաղը եւ ըսաւ որ կրնար իր յարմար նկատած դիրքով նստիլ, քանի որ ինքն էր որ եկած էր տեսակցութեան եւ ծովակալը զոհ մըն էր իր առջեւ։

— Թերեւս, պարոն, ես աւելի վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ քան դուք իմ վրաս։

Ուրեմն հեզնոտ տրամադրութեան մէջ էր աղջիկը։ Անկարելի պիտի ըլլար պաշտօնական ըլլալ իրեն հետ, անոր ուզածն ալ այդ էր, բացայայտօրէն։ Հասկցաւ ծովակալը ու տեղի տուաւ։ Վտանգաւոր էր այդ աղջկան անկեղծութիւնը, հիացած էր անոր քաջութեան վրայ։ Ոստիկանական Տեսչութեան մէջ։ Ուշագրաւ էր իր ինքնավստահ տրտայայտութիւնը, ծովակալին առջեւ կեցած էր կինը իր ամբողջ էութիւնով։ Ինչ լաւ պիտի կատարէր իր դերը իմ ծառայութեանս մէջ, մըտածեց ծովակալը։ Մաղխանք մըն էր որ հետզհետէ չօշափելի ձեւ ստացաւ իր մտքին մէջ։

— Նկէք երկուքս ալ վստահինք իրարու, ըսաւ ծովակալը սիկարէթ մը հրամցնելով անոր, ըսէք, խնդրեմ, ի՞նչ է ձեր այցելութեան չարժառիթը։

Լիան նկարագրեց Թորինկըճըն Սքուէրի պանդոկը սրամիտ ակնարկութիւններ ըրաւ պանդոկին մշնոլորտին մասին եւ երկուքը միասին կոկորդալիր խնդացին։

— Ջաւարան մըն էր այդ պանդոկը, պարո՛ն, աչխարհիկ կին մըն եմ ես, գիտէք. «տոսիէ»ս ունիք ձեր ձեռքին տակ եւ ծանօթ եք իմ անցեալիս, ձեզմէ գաղտնիք չունիմ։ Գիտէք անշուշտ որ ամուսնացած էի Հնդկաստանի մէջ անգլիացի զինուորի մը հետ որ երեւի այս պանդոկին մէջ ծնած էր։ Կը ծխեր անդադար, ինչպէս մեր հիւրանոցին ծերունի պարոնները։ Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ խօսակցութիւն... Ինծի կը պատմեն թէ ինչեր ունին իրենց ատամոքսին մէջ... Ստամոքսներու

«ԱԶԴԱԿ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ի ժառայ կը լրանայ մեր ներկայ թերթը։ Անմիջապէս պիտի ըս. կոնք հրատարակութեանը հայ գրականութեան ամենամեծ վաստակներէն մէնակն Րաֆֆիի գլուխ գործոցներու. սկսելով «Խաչագողի Սիշտակարանէն»։ «Ազգակի ընթերցող ժը, քանի մը տարի վերջ, իր գրադարանը լեցնելու չափ ամենահատոր թանկագին գիրքեր պիտի ունենայ։

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՍԻՇՏԱԿԱՐԱՆԸ

Հայ ամենանուն վիպագրի և աննման հայրենասէրի ամենահռչակաւոր գործերէն ահա է «Խաչագողի Սիշտակարանը»։ կարդալով դուք այս գիրքը պիտի ծանօթանաք մեծին հայրենի սովորութիւններուն եւ աւանդութիւններուն։ Պիտի կենդանի և իրական պատկեր մը կտեսնէք մեր հին փաստաթուղթերու և վաստակաւոր ոչխարհներու ընդ մէջէն։ Պիտի քայլ առ քայլ հետևիք Քաւոր Պետրոսի (վէպին հերոսը) խորամանկութիւններուն, խաբեբայութիւններուն, դաւերուն ու չարչրկանքներուն։ Պիտի անոր հանճարեղ, վաչխարհական հնարամտութիւններուն, զազանիքներուն տեղեակ ըլլաք։ Քաւոր Պետրոսին տիպարը ուսումնասիրելով պիտի իմանաք թէ մեզի որպէսզի իր կեանքին մէջ դրամ չունի, հարուստ, ի՛նչ գործանոյն, տրտնջի մէկուն և հնարք. ներու կը դիմէ. Հայ կինը, հայ հարսը, հայ երիտասարդը, հայ մէկավարն ու ժողովուրդը մտքէն պիտի քննէք, հասկնաք «Խաչագողի Սիշտակարանին» մէջ։

ԳԱՐԱՄԱԶՈՎ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐ

«Ազգակի միջոցն թիւով պիտի սկսինք հրատարակել նաև աշխարհահռչակ ռուս հեղինակ Տոստոյեվսքիի մեծահամբաւ գործը՝ «Գարամազով եղբայրներըը»։

Գարամազով եղբայրները կարդալով պիտի հասկնաք գեղարուեստական բարձր գործի մը ամենամեծ հաճոյքներն ու վայելքները։ Տոստոյեվսքի նորագոյն ռուսական թէ համաշխարհային ամենամեծ հոգեբան արուեստագէտ վիպասաններէն է։ Անիկա գրասենեակեան սրտառն մը, հակայ ժրն է։

Անիկա գիտէ իր այս գլուխ—գործոցին մէջ մէջտեղ դնել մարգկային հոգին, բնազդները, սէրերը, ձգտումները, թշուառութիւնն ու առապանքները։

Այս վէպին մէջ պիտի ծանօթանաք լայն չափով, ռուսական կեանքին, սիջավայրին։ Ռուս գիւղացին և քաղքենին։ ռուս ընկերութիւնն ու հոգեբանութիւնը լայն տեղ են գտած այս մեծարժէք վէպին մէջ։

Ով որ կարդացեր է «Գարամազով եղբայրները», թող վերսին կարդայ. ով չէ զայն կարդացեր, թող առիթը երբեք չկորսընցնէ, հեռևի անոր մեծ ուշով, ուշադրութեամբ։

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԲԱՌԳԻՐՔ

Հակառակ տեղական պայմաններու խիստ պահանջքին, գժբաղդաբար մեր հայրենակիցները ցարդ չի կրցան սիրանալ տեղական լեզուին։ Այդ անգիտութիւնը յաճախ պատճառ կ'ըլլայ մեր առևտրականներու և արհեստաւորներու ձախողութեան։ Շատ քիչեր մեր հայրենակիցներէն կիսկատար քանի մը բառեր գիտեն և դժուարաբ կրնան հասկցնել իրենց սիտքը տեղացի յաճախորդին և առևտրականին։

Ամբողջութիւնս, մեր հայրենակիցները ազատելու համար այդ դժուարին գրութենէն, օրացոյց է իմացոյ առանձին սիւնակ մը յատկացնել եւ աշխատած ծրագրի մը համաձայն հրատարակել արաբերէն լեզուի եւ գրութագրութեան բառգիրք մը։ Արհեստաւոր թէ առևտրական, չատ կարճ ժամանակի մը սիջոցին պիտի տորվին արաբերէն լեզուն անսխալ խոսելու սեթոսը։

Հոս կընեն մեր ընթերցողները եթէ յատուկ տետրակներ պատրաստեն, օրը օրին ընդօրինակելու համար մեր հրատարակած բառգիրքը, վերջէն ունենալու համար կանոնաւոր և ամբողջական գրութագրութեան գիրք մը։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՀԱՅՐԵՆԻՔ,, ԱՄՍԱԳՐԻ ՅՈՒՆԻՍԻ ԹԻՒԸ

Լոյս տեսաւ «Հայրենիք» Ամսագրի 11րդ. տարուան 8րդ. (Յունիս) թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Ս. Փանոսեան.— Վիշտը, Ս. Թափառական.— կարօտս անհուն, Ց. Օշական.— Հոճի Մուրատ, Մ. Իլխան.— Անունի մը համար, Նշան Պէշիկթաշլեան.— Հայկ. Բիւզանդիոնը (վերջ), Հիւր.— Իրիկուններ, Համազասպ.— Սպիտակ ձիաւորը, Ս. Թափառական.— Ծիշտութիւն, կոստան Զարեան.— Բանկօսը եւ մաժութի ոսկորները, Փրոֆ. Ն. Ադոնց.— Ղեւոնդ եւ Խորենացի, Մինա.— Կոտրած քեւերով, Պարէտ Պարոյր.— Երազ մը, Ա. Զաւէն.— Վարդը. Աբմ. Տիգրանեան Ահարոնեան.— Ինչպէս կարօտ են, Ա. Սրապեան.— Մեռք բարով, Ռ. Բերբերեան.— Մի գլուխ մեր վերածնութեան չրջանէն, Ց. Ճ Սիրունի.— Արուեստագէտը Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի մէջ, Հ. Ղազարեան.— Մուսթաֆա Քէմալ, Մ. Օզանեան.— Արշակ Վռամեան իբրև հրապարակագիր, Ա. Փոխարեան.— Դրուագներ 96ի մեծ դէպքէն, Մ. Տէրպէտէրեան.— Իզմիր եւ հայերը, Ա. Աքեան.— Հայ կեանքը, Մ. Օ.— Ամերիկահայ կեանքը, Նիկոլ Ադալեան.— Գրախօսական Հ. Ն. Ակինեանի մէկ ուսումնասիրութեան մասին։

ՕՏՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԻՕԻ ՊԻՏԻ ՕՏՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնգ. որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնգ.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի սեփ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ԱԻԱՆԴԻ ՊԱՇՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գլուխ 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

UNITED STATES LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻԾ

Աշխարհի աւելին ապահով, շէն եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթևեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անուններ		Մեկնումի թուականներ		
Մանհ Քթան	»	6	*Յուլիս*	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Ռուզվելթ	»	13	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	20	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»
Մանհաթթան	»	3	*Օգոստոս*	»
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	10	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	14	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մատաթ փողոց Պէյրութ, B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «HITTIFRER»

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ՓՈՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

8 ՓՈՂՈՑ ՆԷՁԻՊ—ZUSUS, ZԱՒՈՒՉ ՍՍՍԹ

Սրհար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Նէհիլ-Հաստատ փողոց թիւ 8։

Ֆիզիկական ամենավերջին մեքոտներով եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ճերմին եւ ի մասնաւորի կանացիք վենիրական, Ցրտնկախ, ճոր եւ հին ջերմամիզութիւն, փռօսթաթի, սերմնատանքի, միզամանքի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններ ու ցկարութիւններ. ճմտնապէս կը դարմանէ արեան եւ ընդհ. ցկարութիւններ, ռօմաթիզմ (Rhumatisam) մորթային հիւանդութիւններ, մանիւակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդ, amygdaleի Hemoroideի։

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8։ Կիրակի եւ օրական օրեր միայն կէսօր։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ճեմկի Interne եւ այժմ մեծապէս ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՀՈՒԴ, ԱՍԱՆՋԻ և ԳՂՈՒՈ ցիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիտիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

« Լ Ի Լ Ա »

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐՆՋՐԱՏՈՒՆ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՁԷՆՏԷՐԼԻՃԵԱՆԻ

Պուրճ— Հին Սերայի եսեի անկիւնը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է·

Հայկի ըճեր իւղով, ոխարի բարմ մսով եւ խնամքով պատրաստուած կերակուրներ.

ՄԱՏՐՈՒՈՒԹԻՒՆ,
ՍՐԱԿ ՍԳՍՍԱՐԿՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՍՏ ՄՍՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

ՉԵԻՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴՊՐՈՑ
(Academie de Coupe de Beyrouth)

Պատեսնապես ճանչցուած եւ արտօնուած Լիբանանի Հանրապետութեան Կրթական Նախարարութեան որոշմնագրով։

Հասցէ՝ Remeili, 161, Rue Pasteur

ՏԻՒՐՆ ՄՈՎԼԻԵԱՆ, վկայեալ Փարիզի *Academie de Coupe de Paris*էն եւ Փարիզի մէջ տարի ընդհ մէջ ստացած իր 10 տարուան վարժարանական ճեռկայիս պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հաճախորդներուն թէ՝ հաստատուած է Պէյրութի մէջ Չեռագիտութեան դպրոց մը։

Դասընթացքներ երկու ճիւղերու կը բաժնուին՝ Ա Չեռագիտութիւն (տեսական եւ գործնական) Բ. ձեռակերտներու ճերագիտութիւն (ժիլէի վրայ, բերնայ ամէն տեսակ ճերմակեղէններ ճերմկեղէն եւ կարկտոր կերպով)։

Դասընթացքի տեւողութիւնը կախում ունի ուսանողին մէջ ցոյց տուած ուշիմութենէն եւ ճարպիկութենէն, Ընազգոյն ժամանակ երեք ամիս։ Դասերու յաջող աւարտումէն յետոյ ատեստ կ'տրամադրուի վկայական մը։

Դասընթացքները կը տեւեն 1.30տկան ժամ, օրթքը երեք անգամ, ուսանողներու ձրի օգնականներ կան։

Ուսանողներու արձանագրութիւնները կ'սկսին ամսոյս 11էն սկսեալ, յարգելի ծնողքները եւ հետաքրքրուող Տիկիններ կը հրաւիրուին դիմել դպրոցիս ամէն օր։ Դասընթացքները կ'սկսին ամսոյս 19էն։

Միսս ոսր ուսանողներ կ'ընդունուին։

Դիմերը դիւրամատչելի։ Առաջին խումբ ուսանողուհիներ կ'պրատանին ճաւէրներ։

Յ. Կրպիճեան եւ Որդի

ՊԻՂԻՆՋԷ ՆՈՐ ՀՐՇԷՋՆԵՐ ԼԻՊՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅՈՎ

Արտշխաւորուած 20 տարուան համար

ԻՒՒ ԳԱՐԻԻՍԻՆ ԹԻՒ 43

Ցովհաննէս Կրպիճեան եւ Որդի Փորձառութիւն մէջ կը գիտուին՝ ասա կատարելագործեալ յորինուածով եւ ամենապատճիկ հիմիական բաղադրութիւններով գործող եւ 20 հիւսկրամ ճնշումի դիմացող պղինձէ հրակրներ, ԼԻՊՆԱՆ մարքայով.

Ածոխ արձանագրուած ըլլալով Քաղաքապետութեան Տնօրէնութեան մօտ, ճանեւ արժանացած են Ֆրանսական թէմիք յանձնախումբի գնահատանքի։

Դիները չափազանց դիւրամատչելի եւ Արդիւնքը երկմտյրկեանական է։

Մահճակա՞լի կամ Աթո՞ռի պէտք ունիս, գնէ՛

Ekvall վաճառանիթով մահճակալ մը, որ ծանօթ է այժմ ամենուն գիր՝ 8—8.50 եւ 16.50 ս. ոսկի վճարումի դիւրութիւններ.—

Հասած են մեր *յալուզի* սթոռները ոսկուն, ճերկայանալի, թեթեւ եւ դիւրամատչելի ամէն տեսակի։—

Բնական գոյնով՝ հատը 130 ս. դ. ընկուզի գոյն՝ հատը 135 ս. դ.

—o—

Դիւղ երթալէ առաջ այցելէ մեզ անգամ մը եւ գնէ սթոռ մը որ կրցայ ծառայել ձեզ տարիներ շարունակ, բլայ գիւղը թէ տանդ մէջ։

Մեր մահճակալները կը ծախուին նաեւ Mr. Emin Adadah ով, Avenue Foch։

Բայց ո՛չ նոյն վճարումի դիւրութիւններով։

ԴԵՂՕՐՑԵԻ ՃԻՒՂ

Hidro-milkuderm: Ոռներուդ եւ բներուդ տակը կը խոթի՞ն, Քիկը Օրիոր, Պատճ, եւ նման կը զգոնի՞ս, գնէ՛, Hidro-milkuderm ապիտակ խիտ քիւղ մը եւ զործածէ զայն, օտյար մը նոյ, խոթելը նման մատաքար դագրած է ու անհարմար ոսր ինծոցած պիտի ըլլայ։

Pommade Desitin&Poudre: Մանր տան պէտ է ունենայիդ Desitin երեսի boutons պատրաստի, մարի հիւանդութեանց լաւագոյն եւ ազդեցիկ Օծանելի զոր կրնաք ունենալ։

Coricide parfait: Ոռիդ կոճերուն (նասթր) կը տառապի՞ս, գործածէ Coricide parfait եւ նոճերը արմատախիլ կ'ըլլան մէկ եւ լաւագոյն դեղն է։

Dr. THILO & Co. Մարման ծանօթ է արդէն ամենուն, գործածելէ ետք վաճառանիթ կուտ, Chlorure d'Etyle, serum glucosé, Emetine, Huile camphré եւ ուրիշ շատ ու շատ ուրիշ դեղեր որոնք լաւագոյն կերպով պատրաստած են եւ ունին նոյնը մը ու ծանօթ են ամբողջ աշխարհին։

Ատելի տեղեկութեանց, գնումի եւ այլ մանրամասնութեանց համար դիմել՝

Սուրբ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ ԵՐԻՒՆԴ ՔՂՇԻՇԵԱՆ

Գալ—Իսրիս 123 Rue des Postes, «l'Orient»ի կից B. P. 810 Beyrouth

պարունակութեան մասին խօսող կի՞ն եմ ես...

— Ըսել կ'ուզէք որ սի՞րտը աւելի մօտ է ձեր ճաշակին...

— Բնականաբար, ձեր Սէր Զարլզը անկիրթ կերպով խօսեցաւ ինձի հետ անցեալ օր... Հերքեցի՞ իր ըսածները... Ամօ՞թ է... Սէրը անհմատ է միայն Թորինկթըն Սքուէրի այդ պառաւներուն համար... Եւ իրաւունք ալ ունին չիտակը... Մեղք է զանոնք սիրել...

— Սիրոյ կը հաւատա՞ք, Տիկին։

— Ինչո՞ւ չէ, այնքա՞ն տեսած եմ զայն... Ցանցաւո՞ր եմ երբ մարդիկ կը սիրեն զիս, ասիկայ իրենց քնութեան մէջն է, պարո՛ն...

— Ուրեմն դուք համոզուա՞ծ էք որ մարդիկ չեն կրնար զիմադրել անոր...

— Ո՛չ, եթէ տարփանքը մտած է իրենց ներսը...

— Իսկ զսպե՞լ այդ տարփանքը։

— Երբե՛ք։

— Գաղի՞ւբ...

— Մարդիկ պատիւ չունին, պարո՛ն, երբ կ'սկսին սիրել...

— Շատ գէշ կարծիք ունիք մեր մասին...

Լիան ուսերը թօթվեց և մտածեցաւ.

— Օհ, ո՛չ, պարո՛ն, ես կը սիրեմ այրերը. բայց եղած են ինծի հետ ոմանք, իսկ ուրիշներ՝ չար, սիրած են զիս... Եւ ինչո՞ւ չէ... Թորինկթըն Սքուէր քնակող կիներո՞ւն կը նմանիմ ես...

Մովակալը լրջութեամբ չառաւ այդ խօսքը։ Այդ կնոջ ներկայութիւնը իր զրասենեակին մէջ առնուազն անհամապատասխան էր իր առօրեայ աշխատանքին։ կը սիրեր կիները, բայց աւելի ետս կը սիրեր իր պաշտօնը։ Չուզեց չարունակել խօսակցութիւնը այդ մա-

տերմիկ չեշտը։

— Բայց ինչո՞ւ գրգռուած էք այդպէս, Թորինկթըն Սքուէր չպիտի քնակիք միշտ։

— Բայց սա տատնըհինգ օրը, պարո՛ն, ինչպէ՞ս կըրնամ տանիլ...

— Ի՞նչ կը խնդրէք...

— Նթէ կարելի ըլլար փոքր յարկաբաժին մը ունենալ Սավոյ պանդոկին կամ...

— Սակայն շատ սուղ է, բայցատմամբ Թորինկթըն Սքուէրի գիներուն, չեմ կարծեր որ անգլիական կառավարութիւնը ի վիճակի է այդ ծախքը հոգալու։

Աղջիկը կրնա՞ր հաւատալ այդ պատճառաբանութեան։

— Ես դրամ ունիմ, պարոն, չատ դրամ ունիմ քովս։ Անգլիական կառավարութիւնը զիս հիւրասիրելու պարտաւոր չէ, չեմ ուզեր արդէն, իմ ուզածս է միայն քիչ մը հանգստութիւն, մաքուր պնակ մը, անկողին մը ուրուն մէջ կարենամ քնանալ, անկողին մը որ չծանչէ գիշերները զիս ջղայնացնելու և խենդեցնելու աստիճան, եւ յետոյ տեղ մը ուր չտեսնեմ այդ ծերերը ու իրենց ստամոքսը...

— Ուրեմն մասնաւոր յարկաբաժին մը հանգստաւէտ պանդոկի մը մէջ։

— Այո՛ պարոն։

— Որպէս զի պատասխրէք ձեր բարեկամները...

— Բարեկամ չունիմ այլեւս, պարո՛ն, անձանձրի եմ Լոնտոնին։ Ապրած եմ միշտ Փարիսա եւ Սպանիա։ Գալով բարեկամութեան խնդրին, քաղաքավար ըլլալու համար, պէտք է ըսեմ որ ունէք իմ միակ բարեկամս և չափազանց ուրախ պիտի ըլլայի հիւրասիրելով իմ տանս մէջ...

Դեռատի աղջկան մը պէս անմեղ էին իր աչքերը։ Միմիայն իր ձայնին չեշտն էր որ կը մատներ իր իս-